Czytelnia
CZYTELNIA WBP

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. Emilii Sukertowej Biedrawiny w Olsztynie

bibliotekarz olsztyński

III/87

CZYTELNIA WBP

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im.Emilii Sukertowej-Biedrawiny
w Olsztynie

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 3/1987

Olsztyn, listopad 1987 r.

CZYTELNIA WBP

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 3/1987

Zespół autorsko-redakcyjny:

Krystyna Bartoszewicz-Zykubek,
Jan Burakowski (przewodniczący),
Halina Giżyńska-Burakowska,
Krystyna Hałun, Henryk Jakubiec,
Jolanta Juran, Zdzisława Kosmowska,
Izabela Syrojć, Bożena Wasilewska.

Wydawca: Wojewódzka Biblioteka Publiczna im.Emilii Sukertowej-Biedrawiny 10-117 Olsztyn,ul.1 Maja 5.
Telefon Redakcji: 27-94-02 w.15. S-8
Powielono w Zakładzie Małej Poligrafii WDK w Olsztynie. Nakład 350 + 30 egz.Maszynopis:R.K.

SPIS TREŚCI:

str.

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży w praktyce bibliotek publicznych woj.olsztyńskiego (Roman Ławrynowicz) 3

2. W nowym lokalu - nowy duch. O pracy popularyzacyjnej Oddziału dla dzieci MBP w Szczytnie (Elżbieta Gauze) 7

3. Konkursy - popularna forma pracy z dziećmi w czytelni Oddziału dla dzieci MBP w Kętrzynie (Elżbieta Wąsik) 12

4. Nie tylko z "budżetu" (Jan Burakowski) 15

II. PISARZE-BIBLIOTEKARZE-CZYTELNICY.

Z cyklu: "Pisarze olsztyńscy młodszej generacji"

5. Jerzy Górczyński (Henryk Jakubiec). 16

6. Władysław Grzeszczyk (Anna Dominik) 18

7. Nie tylko za biblioteczną ladą i w bibliotecznej kuchni. O kol.Teresie Frudko (Wanda Dąbrowska) 19

8. Instruktorka niezmordowana.O kol.Mieczysławie Sajkowskiej (Janina Malarz) 23

III. WARTO WIEDZIEĆ

9. Rozmaitości literackie. Dziś: Rekordy i konkursy (Jolanta Juran). Literackie rodziny. Fikcja na postumentach (oprac.Jan Burakowski)..24

10. Z życia bibliotecznego. Ośrodki informacji naukowo-technicznej i biblioteki fachowe w latach 1980-84. Bezinteresowny nadmiar bibliotekarskiej ambicji (oprac.J.Burakowski) 29

IV. POMOCE METODYCZNE. PRZEPISY PRAWNE.

11. Wykaz płyt gramofonowych do wykorzystania w pracy z dziećmi (oprac.Sabina Siemaszko) 31

12. Logogryf pod hasłem "Bliżej regionu". Postacie związane z regionem Warmii i Mazur (oprac. Ewa Awianowicz) 38

13. "Wielka gra" w bibliotece (Zdzisława Kosmowska). . 42

14. Wybór przepisów prawnych dotyczących bibliotek i spraw pracowniczych za okres:lipiec-wrzesień 1987r. (oprac. Barbara Piotrowska). 45

V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

15. Bestsellery polskiej literatury dziecięcej i młodzieżowej ostatniego 10-lecia (oprac. Maria Grzelak) 45

16. Książki z literatury rolniczej zalecane dla rolników indywidualnych. Wybór publikacji z ostatnich lat (oprac.Jerzy Nowierski). 49

17. 70 lat Związku Radzieckiego. Wybór literatury z ostatniego 10-lecia (Maria Czapiewska). 51

18. Jan Antoni Grabowski (Jolanta Juran) 60

19. Astrid Lindgren (Jolanta Juran) 62

VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE

20. Nowe książki o Warmii i Mazurach (Bożena Wasilewska) 66

21. Źródła informacyjno-bibliograficzne (Maria Czapiewska) 69

VII. 22. Kalendarium rocznic i obchodów.Styczeń-marzec 1988 r. (oprac. Maria Czapiewska) 72

VIII. KRONIKA BIBLIOTEK (lipiec-wrzesień 1987 r.)

23. Nowe filie WBP w Olsztynie (H.Giżyńska-Burakowska).80

24. Porozumienie o współdziałaniu między WBP i Oddziałem Związku PGR w Kętrzynie (Jan Burakowski)81

25. Skandal w Sątopach (Jan Burakowski) 81

26. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i organizacji społecznych (J.B.) 82

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

Roman Ławrynowicz
Dyr.WBP w Olsztynie.

1. Rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży w praktyce bibliotek publicznych woj. olsztyńskiego.

Z usług bibliotek publicznych korzystało w woj.olsztyńskim w 1986 r. - 74.887 dzieci i młodzieży do lat 14, co stanowi 41,1% ogółu czytelników (na wsi wskaźnik ten wzrasta do 46,5%). Czytelnikami naszych bibliotek jest 46% ogółu dzieci w wieku szkoły podstawowej, w niektórych miejscowościach (np. Reszel) wskaźnik ten przekracza 80%. Na osiąganie postępu w upowszechnianiu czytelnictwa wpływ mają lepsze z roku na rok lokale, bogatsze księgozbiory i różnorodna praca upowszechnieniowa. Organizując w skali województwa setki imprez czytelniczych dla dzieci i młodzieży, liczymy oczywiście na pozyskanie większej liczby czytelników i wypożyczeń, ale przyświeca nam też cel ważniejszy - włączenie się w proces kształcenia i wychowywania młodzieży. Wiele osiągnięć w tym zakresie zawdzięczamy współpracy ze szkołami i władzami oświatowymi.

Przygotowanie do kierowanego i świadomego czytelnictwa większość bibliotek publicznych rozpoczyna od przysposobienia czytelniczego najmłodszych. Wycieczkom do bibliotek najstarszych przedszkolaków towarzyszy przeważnie nie tylko prezentacja barwnych, ilustrowanych książek ale również czytanie wierszy, łatwych baśni, inscenizacje kukiełkowe oraz żywego planu, zabawy, próby plastycznego przedstawiania bohaterów i wydarzeń książkowych.

Podobnie we współpracy ze szkołą odbywa się wprowadzanie do biblioteki uczniów młodszych klas szkoły podstawowej. Proponuje się im książki i formy pracy podobne jak dla sześciolatków. Wymienione wcześniej i inne działania służą do eksponowania

baśni i innych utworów służących przełamywaniu postaw egoistycznych, kształtowaniu uczuć altruistycznych, kształtowaniu optymizmu, znamienność nastrojów.

Najbardziej sprawdzają się i najczęściej stosowane są różne formy inscenizacji, prace plastyczne, wspólne czytanie.

Dyrekcja Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej skierowała znaczną część bibliotekarek pracujących w oddziałach dla dzieci na przeszkolenie organizowane przez Wojewódzki Dom Kultury, gdzie pracownice nasze zdobyły uprawnienia instruktorów lalkarstwa i umiejętności te wykorzystują w swoim miejscu pracy.

Utrudnienie w pracy stanowi skromne wyposażenie bibliotek w środki audiowizualne. Rekompensujemy to znaczną ilością gier i pomocy naukowych kupowanych do naszych placówek.

Większa jest różnorodność zajęć proponowanych dzieciom starszym. Sprzyja temu zróżnicowanie zainteresowań dziewcząt i chłopców. Charakterystyczne u dzieci skłonności do wzajemnej rywalizacji powoduje, że w pracy górują konkursy, zgaduj-zgadule, turnieje czytelnicze. Dzieci wykonują prace plastyczne, lalki, przygotowują inscenizacje, piszą dalsze losy bohaterów książek, ilustrują książki itp. W toku tych zajęć powstaje wiele prac interesujących. W ogólnopolskim konkursie "Gdybym był malarzem i pisarzem" młodociani autorzy z naszego województwa zdobyli już kilka nawet głównych - nagród.

Wiedzy nie tylko bibliotecznej wymaga praca z dziećmi starszych klas szkoły podstawowej oraz szkół średnich. Kształtowanie się światopoglądu, pojęć społecznych, krystalizowanie się gustów powoduje, że młodzież często również w bibliotekarzu szuka doradcy i nauczyciela.

Dobrze trafiają w zapotrzebowanie młodzieży spotkania z ciekawymi ludźmi. W bibliotekach naszego województwa szczególną uwagę zwracamy, aby byli to naprawdę interesujący prelegenci.
Z ostatnio licznie odbywanych spotkań szczególnie udane mieli: Ewa Nowacka, Zdzisław Nowak, Janusz Domagalik, Wojciech Dworczyk a także redaktorzy "Swierszczyka", "Płomyczka", "Płomyka" i "Gazety Olsztyńskiej".

Można by wyliczać wiele innych rutynowych form pracy stosowanych we wszystkich bibliotekach dziecięcych. - Wspomnę tylko o tych, które uznajemy za bardziej udane, wartościowe lub orygi-

nalne. Nadspodziewanie dużym zainteresowaniem cieszył się zorganizowany przez WBP wspólnie z KOiW oraz Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką konkurs czytelniczy "Poznaj Warmię i Mazury" oraz "Czy znasz dzieje Warmii i Mazur" a także przygotowany wraz z SSK "Pojezierze" plebiscyt "Ulubiona książka w 40-leciu".

Dobrze służył szeroko prowadzony w naszym województwie popularyzacji przeszłości regionu, zorganizowany wspólnie z Ośrodkiem Badań Naukowych cykl 15 odczytów poświęconych dziejom Warmii i Mazur. Prelekcje wygłaszali najlepsi znawcy przedmiotu w Olsztynie. Część odczytów powtórzona była w bibliotekach w Lidzbarku Warm., Kętrzynie, Ostródzie, Morągu, Nidzicy.

Rozwojowi kultury młodzieży, wzbogacaniu języka służą teatrzyki kukiełkowe prowadzone w bibliotekach w Biskupcu, Kętrzynie, Nidzicy, Lubawie, Morągu, Korszach a także teatrzyki żywego planu - jak np. "Trzpiot" z filii nr 20 WBP w Olsztynie współpracujący z MDK czy "Bolid" z Lubawy. Pomocna jest w tej działalności żywa współpraca z zawodowym Olsztyńskim Teatrem Lalek.

Masowo już bibliotekarze pomagają młodzieży w przygotowaniach do konkursu recytatorskiego. Biblioteki w Biskupcu, Bartoszycach, Nidzicy, Reszlu mają własne zespoły recytatorskie które przygotowują wieczory poetyckie, montaże słowno-muzyczne. Coraz więcej pracownic bibliotek stają się działaczkami Towarzystwa Kultury Teatralnej.

Częste stają się spotkania słowno-muzyczne. W ubiegłym roku odbywały się one, przy współpracy z ogniskami muzycznymi, w Nidzicy, Gietrzwałdzie i Lubawie.

Cieszy fakt, że biblioteki stają się coraz bardziej otwarte na działalność środowiskową. Uczestniczą w opiniotwórczych dla środowiska imprezach - np. Jesienne Dni Poezji i Muzyki, Iławska Wiosna Twórczości, Biskupiecka Jesień Kulturalna, Dni Ostródy, Biesiady Literackie i inne. Dodać należy, iż odbywa się to bez szkody dla podstawowego warsztatu bibliotekarskiego.

Przy bibliotekach działają: Koła Polonistyczne (Biskupiec), Dyskusyjny Klub Książki (Kętrzyn), Koła Młodych Hobbystów i Młodych Przyrodników (Reszel), Koła Modelarskie i Koła Sprawnych Rąk (Szczytno), Koła Przyjaciół Biblioteki, Miłośników Książki, Kluby Małego Bibliotekarza. Wiele bibliotek wychowało liczne i czynne zespoły aktywu bibliotecznego.

Sądzimy, że dobrze służą tworzeniu korzystnego klimatu wychowawczego stosowane przez wiele bibliotek spotkania wielopokoleniowych rodzin czytających (Nidzica, Bartoszyce, Kętrzyn, Morąg, Biskupiec), pożegnania czytelników, którzy skończyli szkołę podstawową i powitanie ich w bibliotekach dla dorosłych (Dobre Miasto, Nidzica, Kętrzyn).

Podkreślić pragnę wysoką wartość powszechnie przygotowywanych, często wspólnie ze szkołami, wystaw zwiedzanych przez zorganizowane grupy dzieci i młodzieży.

Pracy bibliotek publicznych towarzyszy świadomość partnerstwa i wzajemnych zależności ze szkołami i bibliotekami szkolnymi. Praktyka potwierdza istnienie właściwego zrozumienia zakresów działań placówek oraz możliwości i form współpracy obu typów bibliotek. W województwie olsztyńskim nie dzieli się uczniów między biblioteki publiczne i szkolne, stąd konkurencyjność jest twórcza i służy rozczytaniu młodzieży.

Poszanowanie wzajemnych wysiłków pozwala ustalić płaszczyznę współpracy, zjednoczyć siły i uniknąć dublowaniu pracy.

Wymownym przykładem zrozumienia celów jest chyba istnienie dużej ilości bibliotek publiczno-szkolnych, niezmiennie dobrze działających z pożytkiem dla obu układających się stron.

Trudno przecenić też ustalenia formalne zawierane między władzami oświatowymi i kultury normujące współpracę. Od lat realizowany wojewódzki program edukacji kulturalnej młodzieży nie tylko zobowiązuje do wspólnej realizacji konkretnych zadań, ale stanowi argument wspierający wszystkich inicjujących nowe partnerskie działania.

Dotychczas podejmowane działania pozwalają mieć nadzieję, iż w tej dziedzinie przyszłość oznaczać będzie postęp.

Elżbieta Gauze
MBP w Szczytnie

2. W nowym lokalu - nowy duch. O pracy popularyzacyjnej Oddziału dla dzieci MBP w Szczytnie.

W grudniu 1986 r. nasza Miejska Biblioteka Publiczna przeprowadziła się do nowego lokalu, w którym Oddział dla Dzieci otrzymał trzy pomieszczenia o łącznej powierzchni 252 m^2 (wypożyczalnia - 160 m^2, czytelnia - 80 m^2 oraz pracownia - 12 m^2). Na tej powierzchni ustawiono księgozbiór liczący ok. 16 tys. woluminów, z czego literatura popularno-naukowa stanowi ok. 25%.

W stosunku do liczby czytelników ilościowo ten rodzaj literatury zaspokaja potrzeby czytelników, natomiast wiele do życzenia pozostawia jakość. W takich działach jak: technika, medycyna, biologia brak jest popularnych pozycji dostosowanych do poziomu uczniów szkół podstawowych, szczególnie klas młodszych. Mimo braku ciekawych książek z tej literatury w ostatnim okresie wzrosło zainteresowanie książką niebeletrystyczną dzięki systematycznej popularyzacji wizualnej (wystawki, katalożki), pracy z czytelnikiem indywidualnym i zbiorowym (konkursy, kółka zainteresowań, gry i zabawy literackie, aktyw biblioteczny). Wszystkie te starania przyniosły oczekiwane rezultaty i wypożyczenia literatury popularno-naukowej znacznie wzrosły z 14,8% (1986) do ponad 16% w roku bieżącym.

Nowy lokal dał także możliwości poszerzenia zakresu pracy popularyzacyjnej.

Obserwując zainteresowania dzieci, przeprowadzając szereg rozmów z nimi, doszliśmy do wniosku, że dla starszych chłopców warto byłoby założyć kółko modelarskie, dla młodszych dzieci - kółko sprawnych rąk a z dzieci bardzo aktywnych zorganizować aktyw biblioteczny. I tak od pierwszych miesięcy 1987 r. działają w/w kółka. W kółku modelarskim - chłopcy z kl. V-VIII, którzy wykonują modele samolotów, statków, czołgów z gotowych elementów

z "Małego Modelarza", Kółko sprawnych rąk skupia grupę dzieci młodszych, wykonujących różne prace, często związane bezpośrednio z przygotowaniem danej imprezy - np. dzieci na zajęciach tego kółka wykonały zaproszenia i laurki dla mam na Dzień Matki. Pod kierunkiem bibliotekarek aktyw biblioteczny przygotował w maju montaż słowno-muzyczny na Dzień Matki, który dzieci z własnej inicjatywy wzbogaciły krótką scenkę pt. "Na poczcie". W imprezie wzięło udział 14 dzieci i 12 mam.

W bieżącym roku wprowadzono na stałe nową formę pracy z dziećmi młodszymi (kl.II-IV) - "Wolna sobota w bibliotece". Imprezy - w formie zabawy - odbywają się raz w miesiącu, a w przygotowaniu programu bierzemy pod uwagę rocznice urodzin czy śmierci znanych pisarzy, wydarzenia krajowe, czy rocznice państwowe: np. Dzień Matki, 145 rocznica urodzin Marii Konopnickiej, Dzień Dziecka, Dzień Wojska Polskiego itp.

A tak przebiegała jedna z takich imprez, która składała się z czterech części:

I. Krótka pogadanka o życiu i twórczości Marii Konopnickiej.

II. Przeczytanie dzieciom utworu pisarki pt. "Franek".

III. Loteryjka literacka:
Na kartonikach z brystolu wypisane są słowa z poszczególnych tytułów książek Marii Konopnickiej. Każde dziecko otrzymuje zestaw takich słów, z którego miało ułożyć jak najwięcej tytułów. Kto pierwszy ułożył wygrywał i otrzymał odpowiednią ilość punktów.

IV. Konkurs błyskawiczny - "Czy znasz książki M.Konopnickiej". Każde dziecko otrzymało zestaw pytań, na które miało pisemnie odpowiedzieć w ciągu 15 minut. A oto przykładowy zestaw:

1. Zadanie:
Wymień przynajmniej 5 tytułów książek Marii Konopnickiej.

2. Zadanie:
W niżej podanym tekście są ukryte tytuły książek (11 tytułów), w tym 7 tytułów książek M.Konopnickiej. Podkreśl wszystkie tytuły jedną kreską, a następnie wypisz tytuły książek M.Konopnickiej

/Antek,Jaś i Małgosia, mądry Franek wybrali się do

lasu na jagody. U złotego źródła spotkali kubusia puchatka, który trzymał nad głową parasol. Zbierając jagody rozmawiali o Janku wędrowniczku i o szkolnych przygodach pimpusia sadełko. Dzieci również rozmyślały o tym jak to ze lnem było w dawnych czasach. Co słonko widziało jak dzieci wracały do domu/.

3. Zadanie:
Która z przeczytanych książek M.Konopnickiej podobała ci się najbardziej i dlaczego?

Imprez tego typu w pierwszym półroczu br. przygotowano i przeprowadzono w sumie trzy. Imprezy takie cieszą się dużym powodzeniem - uczestniczy w nich od 20 do 40 dzieci z kl.II-IV.

Stałą formą pracy z czytelnikiem są ogłaszane przez nas konkursy a także udział w konkursach (wojewódzkich i ogólnopolskich). W br. ogłosiliśmy m.in. dwuetapowy konkurs lokalny pod hasłem "Najlepszy czytelnik 1987 r." dla wszystkich czytelników naszego Oddziału.

KONKURS "Najlepszy czytelnik roku..."

I. Cel konkursu :
- rozwijanie zainteresowań kulturalnych dzieci i młodzieży,
- upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży ,
- popularyzowanie literatury niebeletrystycznej,
- rozwijanie umiejętności plastycznych i pisarskich dzieci,
- prezentacja twórczości autorów piszących dla dzieci i młodzieży.

II. Regulamin konkursu:
1. Konkurs przeznaczony jest dla wszystkich czytelników naszej biblioteki.
2. Trwać będzie przez cały rok...
3. Każdy, kto chce wziąć udział w konkursie powinien:
   - zgłosić się do bibliotekarki po kartę uczestnictwa - podając imię i nazwisko, klasę, szkołę, adres domowy,
   - przez cały rok systematycznie odwiedzać bibliotekę,
   - być aktywnym czytelnikiem-tj. uczestniczyć w imprezach organizowanych przez bibliotekę.

4. Uczestnik konkursu ma za zadanie:
   - przyprowadzić do biblioteki minimum 2 nowych czytelników,
   - przeczytać w ciągu roku minimum 45 książek, w tym 10 książek popularno-naukowych,
   - zapoznać się z twórczością pisarzy, którzy napisali 5-15 tytułów książek znajdujących się w naszej bibliptece np.Z.Nienackiego, A.Szklarskiego,H.Ożogowskiej, M.Konopnickiej,M.Kownackiej i innych..
   - wykonać ilustrację do jednej z przeczytanych książek (może być do książki popularnonaukowej)-wykonują uczniowie kl.II-IV
   - sporządzić krótką recenzję do książki z literatury popularnonaukowej, którą uważasz za najciekawszą w zbiorach naszej biblioteki (wykonują uczniowie kl.V-VII).
5. Prace konkursowe należy złożyć do końca roku.
6. Na uczestników konkursu czekają ciekawe nagrody rzeczowe (książki lub inne upominki).
7. Podsumowanie konkursu odbędzie się w dniu..

III. Przebieg konkursu:

1. Wszystkie w/w zadania, które wykona uczestnik konkursu będą punktowane następująco:
   - za przyprowadzenie nowego czytelnika do biblioteki - 20 p.
   - za 1 przeczytaną książkę popularnonaukową - 5 p.
   - za 1 " " z literatury pięknej - 1 p.
   - za ilustrację wykonaną przez uczestnika - 10-30 p.
   - za recenzję książki pop.-nauk. - 10-30 p.
   - za uczestnictwo w imprezach - 20 p.
   - za systematyczne korzystanie z usług biblioteki - 5-15 p.
2. Podsumowanie konkursu odbędzie się w dwóch grupach wiekowych:
   I grupa - ucz. kl.II-IV - uczestnicy konkursu będą mieli za zadanie odpowiedzieć pisemnie na 4 pytania, za które otrzymają odpowiednią ilość punktów,
   - ocenione zostaną ilustracje - oceny dokonają sami uczestnicy.
   II grupa - ucz.kl.V-VII - będą mieli za zadanie również odpowiedzieć na 5 pytań (pisemnie), za które otrzymają dodatkowe punkty,
   - każdy uczestnik zaprezentuje swoją recenzję, która

będzie oceniana przez pozostałych słuchaczy.

3. Zwycięzcy konkursu przyniosą do biblioteki swoje fotografie, które z kolei będą umieszczone w wypożyczalni pod wspólnym hasłem "Najlepszy czytelnik roku..."

IV. Uwagi dla organizatorów:

- w bibliotece należy wykonać plakat informacyjny o konkursie
- podsumowanie konkursu można przeprowadzić w dowolny sposób. Na pytania konkursowe mogą dzieci odpowiadać ustnie.

Nasz Oddział bierze co roku udział w ogólnopolskim konkursie pt. "Gdybym był pisarzem i malarzem". W br. był on szeroko spopularyzowany w szkołach, a szczególnie wśród nauczycieli wychowania plastycznego, czego efektem było złożenie do biblioteki ok. 120 prac plastycznych, z czego 22 rysunki jako najlepsze przekazano za pośrednictwem miejscowego Przedsiębiorstwa "Książka-Prasa-Ruch" do Olsztyna. Impreza finałowa odbędzie się w październiku, z udziałem nauczycieli współpracujących, w czasie której najlepsze prace zostaną nagrodzone.

Biblioteka oprócz w/w form pracy z dziećmi prowadzi również lekcje biblioteczne, wycieczki do biblioteki, spotkania z pisarzami. Najczęstszymi formami popularyzującymi nasz księgozbiór są oczywiście wystawki opatrzone ciekawą oprawą plastyczną, rozmowy z czytelnikiem indywidualnym, katalożki i przeglądy książek. Sporządzając wystawki bierzemy pod uwagę przede wszystkim rocznice literackie, państwowe, aktualne wydarzenia kulturalne, społeczne. Oto niektóre z ciekawszych tematów: "Sławne polskie kobiety", "Twój zawód - twoja przyszłość", "Szymanowski i jego muzyka", "Pomniki Walki i Męczeństwa", "Poznajemy Warmię i Mazury", „Fantastyczny świat J.Verne", "Zwierzęta bliskie i dalekie", "Jesień puka promieniem słońca" itp. Stałe miejsce w bibliotece mają wystawki pt. "Ostatnie nowości" i "To warto przeczytać".

Jeszcze w br. planujemy z aktywu bibliotecznego utworzyć teatrzyk kukiełkowy, który pod kierunkiem bibliotekarek przygotuje sztukę na imprezę choinkową zorganizowaną dla dzieci naszych pracowników. Sztuka ta zostanie powtórzona kilka razy m.in. dla przedszkolaków - czytelników naszego Oddziału.

Elżbieta Wąsik
MBP w Kętrzynie.

3. Konkursy - popularna forma pracy z dziećmi w czytelni Oddziału dla dzieci przy MBP w Kętrzynie.

Przez kilka lat pracowałam jako nauczycielka. Dostrzegłam, że formą organizacji zajęć pozalekcyjnych, która najbardziej przyciąga dzieci jest konkurs. Zajęcia organizowane w formie współzawodnictwa wyzwalają ambicje, umożliwiają dobrą zabawę, pozwalają pogłębić wiedzę przekazywaną uczniom na lekcjach języka polskiego. Opanowanie lektury szkolnej jest zwykle "piętą achillesową" większości uczniów. Te same książki, przy organizacji zajęć w formie zabawowej dzieci czytają z wielkim zainteresowaniem. Umożliwia to dogłębną penetrację utworów, które często stają się książkami do których czytelnicy wracają i później, nie zmuszani do tego obowiązkiem szkolnym.

A oto informacje o niektórych konkursach przeprowadzonych przez naszą Bibliotekę we współpracy ze szkołami.

"W trosce o język ojczysty".

Konkurs ten przeznaczony jest dla uczniów klas VII szkół podstawowych. Został zorganizowany w celu pogłębienia kultury językowej dzieci oraz weryfikacji ich wiadomości dotyczących współczesnego języka polskiego i gwar ludowych, jak też historii polszczyzny a szczególnie zasad pisowni i wykorzystania ich w praktyce.

Konkurs trwał trzy miesiące i przebiegał w trzech etapach.

I etap przeprowadzony był przez nauczycieli języka polskiego w poszczególnych klasach w formie pisemnego sprawdzianu z zakresu ortografii (czas trwania 2 tygodnie).

Do II etapu mogły przystąpić osoby, które uzyskały ze sprawdzianu ocenę b.dobrą, ewentualnie dobrą.

Drugi etap, również przeprowadzony w szkołach, wymagał głębszego przygotowania się ze strony uczestników. Trwał miesiąc, a zada-

niem uczestników było udzielenie odpowiedzi pisemnych na 20 pytań już nie tylko z ortografii, ale i gramatyki oraz kultury żywego słowa. Dla ułatwienia dzieci otrzymały zestaw książek ze wskazaniem partii materiału koniecznej do przeczytania. Bardzo pomocna okazała się książka Andrzeja Markowskiego "500 zagadek o języku polskim".

Do ostatniego III etapu każda szkoła wytypowała 4 najlepsze osoby, które miały reprezentować je na majowym spotkaniu w MBP. Uczestnicy eliminacji miejskich mieli do dyspozycji 10 zestawów z pytaniami, na które musieli odpowiedzieć ustnie bądź pisemnie. Uczniowie otrzymali wykaz lektur i miesiąc na przygotowanie się. Przykładowe polecenia:

1. Wyjaśnij znaczenie słowa: muł, bal, pal, pensja itp.
2. Dla jakiego środowiska charakterystyczne są te wyrazy: np.rozpylacz, pseudo, akcja, rozwałka.
3. Jakie dawne formy językowe przetrwały w podanych przysłowiach i powiedzeniach? np. Do siego roku.
4. W czym może wam pomóc?

np. „Słownik wyrazów obcych", „Gramatyka języka polskiego" P.Bąka. Konkurs znalazł duże uznanie w oczach nauczycieli, mimo iż był stosunkowo trudny. Z wypowiedzi dzieci wynikało, iż wzbogaciły własne słownictwo i poznały dokładniej język polski oraz w pewnym stopniu zostały uczulone na jego piękno i czystość.

"Wyprawa do Afryki" (wykorzystano pomysł z czasopisma "Inspiracje").

Turniej pod tym hasłem został zorganizowany na podstawie powieści Henryka Sienkiewicza "W pustyni i w puszczy". Celem turnieju było sprawdzenie stopnia znajomości i zrozumienia lektury szkolnej.

Turniej składał się z 12 konkursów. Spotkanie rozpoczął fragment powieści ukazujący grozę i piękno Afryki, a zakończył taniec w rytmie rytualnej muzyki murzyńskiej.

Z każdej szkoły mogło wziąć udział 6 uczniów klasy V, którzy bardzo dobrze poznali treść powieści. Osoby te dokonały podziału ról między sobą , aby w grupie wystąpiły postacie kreujące głównych bohaterów: Nel, Stasia, Meę, Kalego, Nasibu i Sabę, a następnie wykonały kostiumy lub rekwizyty charakterystyczne dla

danej postaci. Turniej przeprowadzono w formie ciekawej i wesołej zabawy.

Jednym z punktów programu było polowanie na afrykańskie zwierzęta, w związku z czym niezbędny był dobry strzelec. Pożądany był również zdolny malarz i sportowiec, który brał udział w walce o krzesło.

Oprócz zabawy przygotowano małą powtórkę z geografii czarnego kontynentu, która wymagała od uczestników znajomości m.in.: największych jezior i rzek oraz najwyższych szczytów Afryki, katarakt na Nilu, etapów wędrówki Stasia i Nel oraz terminologii afrykańskiej.

Impreza dała wspaniałą okazję zaprezentowania przez dzieci swojej wiedzy i umiejętności.

"Bij się z myślami".

W związku z małym zainteresowaniem literaturą popularnonaukową zorganizowano konkurs czytelniczy pod hasłem "Bij się z myślami". Celem jego było rozwijanie i pogłębianie zainteresowań z różnych dziedzin wiedzy. Uczestnicy mieli za zadanie przez okres 4 miesięcy wypożyczać książki z wybranej przez siebie dziedziny; następnie w dzienniczku lektur napisać krótką notatkę dotyczącą przeczytanej książki, wykonać rysunek lub przepisać fragment, który wydał im się najciekawszy.
W losowaniu nagród wzięły udział osoby, które przeczytały co najmniej 20 książek. Ocenione zostały również prowadzone najbardziej pomysłowo dzienniczki lektur.

Na zakończenie konkursu zorganizowano wystawę książek najchętniej czytanych przez uczestników konkursu oraz prac konkursowych.

Był to już drugi konkurs z cyklu "Pogłębiamy nasze zainteresowania", mający na celu spopularyzowanie wśród dzieci i młodzieży literatury popularno-naukowej.

Jan Burakowski
WBP w Olsztynie.

4. Nie tylko z "budżetu".

Biblioteki publiczne utrzymywane są ze środków budżetu państwowego - na ich działalność wydatkuje się 13-14% funduszów zgromadzonych na koncie Funduszu Rozwoju Kultury. Państwowy "garnuszek" zapewnia stabilność bibliotek i ich w miarę systematyczną działalność. Nie oznacza to jednak, że nie należy myśleć o możliwościach dodatkowych wpływów, które by powiększyły biblioteczne konta. Jak wiadomo bibliotekarze nigdy na nadmiar złotówek nie narzekali a niekiedy kłopoty finansowe przybierają poważne rozmiary. W ostatnim okresie, np. odczuwamy brak dostatecznych środków na zakup książek i na działalność oświatową. Dlatego każdy kierownik czy dyrektor biblioteki musi - czy chce czy nie chce - o dodatkowe środki się starać. Najczęściej"wykorzystujemy" nasze lokalne władze (podział nadwyżek budżetowych) i Państwowe Gospodarstwa Rolne w których działają filie i punkty biblioteczne. Jest też sporo innych kandydatów na "sponsorów" - zakłady pracy i instytucje na rzecz załóg których biblioteki świadczą bezpośrednio usługi w zakresie udostępnienia zbiorów.

O znacznych korzyściach, które może przynieść aktywność w tym zakresie kierownika dobrej biblioteki, mającego autorytet w środowisku, świadczy m.in. praktyka GBP w Dźwierzutach.

Kol.Maria Stepnowska z Dźwierzut od dawna prowadzi ożywioną i wielostronną działalność w zakresie popularyzacji zbiorów. Na opłatę honorariów pisarzy i prelegentów potrzebne są środki, których budżet prawie nie przewiduje. Do gminy powinno docierać też sporo nowości, gdyż z 3 istniejących bibliotek i 26 punktów bibliotecznych korzysta prawie 2400 czytelników. Co roku więc kierowniczka dźwierzuckiej biblioteki zwraca się o dodatkowe złotówki do wielu dyrektorów, kierowników i prezesów. I większość z nich nie odmawia. W tym roku uzyskała 106 tys. zł (w poprzednich latach bywało tego na ogół znacznie więcej). Urząd Gminy przeznaczył z nadwyżki budżetowej 80 tys. zł na zakup książek, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Rumach i Zakład Budowy Pre-

fabrykatów w Miętkiem przeznaczyły po 3 tys.zł na akcję odczytową w Miesiącu Książki i Prasy Rolniczej. Na terenie gminy działa kilka ośrodków wczasowych w których GBP prowadzi punkty biblioteczne. Również do właścicieli tych ośrodków zwróciła się Maria Stepnowska o środki. Echa tych starań to 20 tys.zł przekazanych na konto Biblioteki przez Ośrodek Szkoleniowo-Socjalny Zrzeszenia Budownictwa Komunalnego w Warszawie i pismo z tejże instytucji o następującej treści: "Informujemy uprzejmie, że przekazaliśmy na Wąsze konto, jako pomoc materialną na zakup nowości wydawniczych, 20 tys. zł - traktując to jako początek współpracy między Waszą Biblioteką a naszym ośrodkiem w Szczepankowie. Podobna pomoc - w razie potrzeby - będzie możliwa również w latach następnych".

Za uzyskane środki zakupiono w Dźwierzutach ponad 400 wol. książek oraz zorganizowano 5 prelekcji i spotkań.

II. PISARZE - BIBLIOTEKARZE - CZYTELNICY.

Z cyklu: "Pisarze olsztyńscy młodszej generacji".

6. Jerzy Górczyński

Jerzy Górczyński - kandydat na członka Związku Literatów Polskich, jest z wykształcenia pedagogiem. Urodził się w 1950 r. w Bartoszycach, gdzie ukończył szkołę podstawową, a następnie w 1969 r. uzyskał maturę w Liceum Ogólnokształcącym im.Stefana Żeromskiego. W kilka lat później ukończył Państwowe Studium Oświaty i Kultury w Warszawie. W 1982 r. uzyskał tytuł magistra na Wydziale Pedagogicznym (specjalność: oświata pozaszkolna) w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie.

Po ukończeniu szkoły średniej pracował krótko w GS "Samopomoc Chłopska", a następnie przez 16 lat kierował, jako dyrektor, Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną w Sępopolu. Od marca 1986 r. jest dyrektorem Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Sępopolu.

Debiutował w 1972 r. w "Głosie Olsztyńskim" wierszem pt. "Tej ziemi". Przez wiele lat związany był z Olsztyńskim Ośrodkiem KKMP i Kołem Młodych przy Olsztyńskim Oddziale ZLP. Najpierw wydał w 1978 r. debiutancki tom "Opowiadań" - nakładem Wydziału Kultury i Sztuki oraz ZW ZSMP, a następnie, w tym samym roku, ukazał się drukiem w Wyd. "Pojezierze" tom jego wierszy pt."Przeczucie bitwy".

"Przedmiotem moich debiutanckich zainteresowań twórczych - zwierza się w rozmowie autor - są realia socjologiczne, które dadzą się sfilmować. Nie mogę w pełni zgodzić się z krytyką literacką, która sugeruje, że utwory te są osadzone jakoby wyłącznie w mazurskich realiach.

Moimi ulubionymi pisarzami są: Cervantes, Faulkner, Franz Kafka, Gabriel Garcia Marquez, ponadto rosyjski pisarz Płatonow. Zastrzegam się jednak, że wystrzegam się jakiegokolwiek naśladownictwa w swojej twórczości".

- Dość długo nie opublikował pan drukiem żadnej książki. Jakie są zatem pańskie najnowsze dokonania twórcze?

- W br. wyjdzie nakładem Wyd. "Pojezierze" moja powieść pt. "Ktoś po drugiej stronie". - Podjąłem w niej próbę ukazania przenikania do środowiska inteligenckiego ludzi ze środowisk robotniczych. Kolejna powieść, którą również zaproponowałem Wyd. "Pojezierze" pt. "Nic do ukrycia", dotyczy tematu mazurskiego. Jej bohaterem jest ktoś nieusatysfakcjonowany rejestrem dokonań twórczych o Mazurach, zaprezentowanych na zjeździe pisarzy ziem zachodnich i północnych. W konsekwencji niezadowolenia bohater wyrusza do małego miasteczka, by otrzeć się o realia i uzasadnić, że problemu społecznego Mazurów już nie ma, że jest to aktualnie sprawa pojedyńczego człowieka.

- Jakie snuje pan plany twórcze na najbliższą przyszłość?

- Do poezji chętnie wracam, ale jako czytelnik. Przymierzam się do napisania kolejnej powieści osadzonej w realiach mazurskich, a dotyczącej spraw ogólnoludzkich.

Rozmawiał

Henryk Jakubiec

6. Władysław Grzeszczyk.

Olsztyński satyryk i aforysta, Władysław Grzeszczyk, urodził się 30 lipca 1935 roku. Ukończył polonistykę w Gdańsku i Olsztynie oraz ekonomię w Warszawie. Przez wiele lat pracował jako nauczyciel, po 1981 roku zatrudnił się jako dziennikarz w gazecie zakładowej "Głos Warfamy" Warmińskiej Fabryki Maszyn Rolniczych w Dobrym Mieście. Debiutował w 1966 roku na łamach "Karuzeli". Swoje utwory drukował w wielu czasopismach, m.in. "Gazecie Olsztyńskiej", "Warmii i Mazurach", "Głosie Nauczycielskim", "Życiu Literackim", "Kamenie", "Okolicach" oraz w licznych gazetach zakładowych całego kraju.

W 1974 roku ukazała się pierwsza większa publikacja - zbiór aforyzmów "Moje odkrycia" nakładem Korespondencyjnego Klubu Młodych Pisarzy w Olsztynie, do którego Grzeszczyk wówczas należał. Następnie ukazała się wkładka literacka z cyklu "Młodzi piszą" w czasopiśmie "Warmia i Mazury". Przez długi czas Grzeszczyk drukował poszczególne swoje utwory w czasopismach i bezskutecznie poszukiwał wydawcy następnych książek.

W 1981 roku nowe przepisy wydawnicze pozwoliły mu na własną działalność edytorską. Pierwszym wydanym w tym roku tomem był "Maksymalnik". Maleńka książeczka (formatu 7,5 na 10 cm) zawierająca ponad trzysta pięćdziesiąt aforyzmów, maksym, definicji. Wszystkie egzemplarze (nakład 1000) zostały przez autora podpisane i ponumerowane. Do każdego egzemplarza pierwszej setki obok dedykacji i autografu autor dopisał jeden dodatkowy aforyzm, który nigdy i nigdzie nie będzie drukowany, a jego los zależy jedynie od czytelnika. Andrzej K.Waśkiewicz, krytyk literacki i edytor napisał wówczas "Myślę, że dobrze Pan zrobił wydając ten tomik własnym nakładem. Przynajmniej odbiega - in plus - od standardowych tomików."

W 1982 roku ukazały się nakładem autora w starannej szacie graficznej "Wszystkie pory roku. Liryki dla najmłodszych". "Są to ... w zamiarze realizacji utwory ambitne, świadczące dobrze o poetyckich możliwościach autora" napisał w recenzji Henryk Panas. Kolejno ukazały się "Opowieści najkrótsze" i trzy

tomiki humoresek s-f "I stało się" oraz "Aforyzmy rozproszone" - gdzie na specjalnych drukach odręcznie zostały wpisane aforyzmy. Książeczki o takim formacie "tak jak książeczkę do nabożeństwa, można zawsze mieć ze sobą" - Bohdan Dzitko.

W 1985 roku Wydawnictwo Łódzkie wydało "Paradę paradoksów". Wspólnie z żoną napisał zbiory "Pierwsza szkatułka myśli" i "Druga szkatułka myśli" (aforyzmy Wł.Grzeszczyk, liryki - Maria Grzeszczyk/. Wydane również własnym sumptem.
Władysław Grzeszczyk, człowiek bardzo aktywny, planuje już następne publikacje.

Wydawnictwa Grzeszczyka znajdują się w zbiorach bibliotek i osób prywatnych w wielu krajach. Posiada je m.in. Papież Jan Paweł II, Czesław Miłosz, Biblioteka Polska w Londynie, Instytut Niemiecko-Polski w Darmstadt, swoje zamówienie przysłała Księgarnia Polska w Paryżu.

Anna Dominik

Wanda Dąbrowska
WBP w Olsztynie

7. Nie tylko za biblioteczną ladą i w "bibliotecznej kuchni". O Koleżance Teresie Frudko

Wydaje mi się, że było to wczoraj, a najdalej przedwczoraj. Jak trudno uświadomić sobie, że minęło już równo 35 lat od tego słonecznego przedpołudnia wczesnej jesieni 1953 roku, kiedy siedząc w pomieszczeniu ówczesnej Miejskiej Biblioteki w Starym Ratuszu, omawiałyśmy frasobliwie z kol. Janiną Cywińską i kierownikiem Samodzielnego Referatu Bibliotek w Wydziale Kultury Urzędu Wojewódzkiego Haliną Pietrulewicz (później Kamińska) sprawę jak najszybszego otwarcia filii bibliotecznej w miasteczku akademickim Wyższej Szkoły Rolniczej w Kortowie.

Powinno to nastąpić z początkiem roku akademickiego. Lokal, książki, meble są już gotowe. Pozostaje sprawa człowieka, któremu

można by powierzyć tak ważną funkcję jak praca ze studentami. Powinien to być ktoś młody, aby znalazł wspólny język z młodzieżą, a jednocześnie poważny i mądry, żeby skutecznie kierować czytelnictwem. Trudno znaleźć kogoś odpowiedniego, kiedy płaci się o połowę mniej niż inne instytucje.

- Słuchajcie - powiedziała pani Halina - wczoraj była w Wydziale pewna młoda osoba, pytała o kurs bibliotekarski. Wyglądała bardzo sympatycznie i sprawiała wrażenie, że jest rozsądna i kulturalna. Szkoda, że nie zapisałem jej nazwiska i adresu. Może nadawałaby się.

- Szkoda - westchnęłyśmy.

- O, właśnie idzie po ulicy - krzyknęła w tej chwili pani Halina i wychylając się do połowy ciała z parterowego okna zaczęła przywoływać głosem i ruchami przechodzącą chodnikiem osobę. Po chwili zawarłyśmy znajomość z bardzo przystojną młodą panią, a po kilku godzinach pani Teresa Frudko, bo ona to właśnie była, została na dalsze 35 lat pracownikiem Biblioteki.

Odtąd żartowało się, że "Teresa została zaangażowana przez okno", albo nawet "Teresę wzięliśmy z ulicy".

Kierownikiem Filii nr 6 w Kortowie była pani Frudko od 22 września 1953 roku do 31 października 1962 roku, a więc przez 9 lat. Filia ta powinna doczekać się swojej monografii. Ja w tym krótkim wspomnieniu chcę tylko napisać, że pod kierunkiem pani Teresy placówka rozwijała się bardzo pomyślnie. Dowodem tego jest fakt, że czytelnicy stanowili w tym czasie 40% ogółu mieszkańców Kortowa, podczas gdy w całym mieście procent ten wynosił około 25%, co uważało się i tak za bardzo wysoki wskaźnik.

Pani Frudko rozbudzała zainteresowania swoich czytelników, umiała pomóc w doborze książek, utrzymywała ścisły kontakt z władzami uczelni, ze Stowarzyszeniami i organizacjami istniejącymi na terenie Kortowa. Była szanowana, lubiana i bardzo popularna. Legenda głosi, że trzy czwarte studentów kochało się w niej. A jak wiemy w każdej legendzie jest część prawdy.

Odeszła z Filii, bo zbyt trudno już było pracując po południu przez 6 dni w tygodniu w jednoosobowej placówce, pełnić jednocześnie obowiązki matki dorastających dzieci i studiować zaocznie na Uniwersytecie Warszawskim.

Następne 10 lat przepracowała jako bibliograf w Dziale Infor-

macyjno-Bibliograficznym.

W 1965 roku kończy studia magisterskie w zakresie filologii polskiej na Uniwersytecie Warszawskim. W tymże roku zostaje kierownikiem i wykładowcą literatury współczesnej w filii Państwowego Ośrodka Korespondencyjnego Kształcenia Bibliotekarzy (obecnie Policealne Zaoczne Studium Bibliotekarskie). Funkcje te pełni z ogromnym oddaniem i nakładem pracy nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Studium, pieszczotliwie zwane "Sorbonką", obejmuje swoim działaniem również sąsiednie województwa i zasiliło biblioteki już w setki dobrze przygotowanych do pełnienia zawodu pracowników.

1 marca 1972 roku koleżanka Frudko zostaje kierownikiem Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów WiMBP. Na stanowisku tym pozostała najdłużej, bo aż do końca września 1987 roku tj. do przejścia na emeryturę.

W ciągu tych 15 lat księgozbiór wzrósł o 319497 woluminy, w tej liczbie oprócz bieżącej produkcji wydawniczej, także o bardzo poważną ilość książek i czasopism z okresu międzywojennego i sprzed pierwszej wojny światowej. Praca została wybitnie unowocześniona, wystarczy wspomnieć, choćby o tym, że filie otrzymują książki całkowicie opracowane, z kompletem kart katalogowych i oprawione w folię. Od kilku miesięcy dumą Działu jest maszyna "Robotron", która pozwala na szybkie i piękne powielanie kart katalogowych. Książki gromadzi się coraz to do większej ilości placówek (bo jest ich coraz więcej). Kupuje się też do takich, które jeszcze nie istnieją, a mają dopiero powstać w bliższej a nawet dalszej przyszłości. W chwili obecnej zaopatruje się w książki 31 placówek. Wszystkie prace Działu odbywały się przez lata w niewyobrażalnej wprost ciasnocie i niewygodzie, w dwóch niezbyt dużych pokojach, coraz to ciaśniejszego Starego Ratusza.

Dopiero przez ostatnie dwa lata Dział pracuje w "ludzkich" warunkach w nowym lokalu przy ul.Żołnierskiej, wprawdzie daleko od księgarń, Dyrekcji, Czytelni Naukowej i Centrali, ale za to w przestronnych pięciu pokojach, a także posiadającym oddzielny magazyn książek dla nieistniejących jeszcze filii.

Dobrze, że chociaż ostatni okres pracy pani Teresy upłynął w lepszych warunkach.

Sylwetka naszej koleżanki byłaby niepełna, gdyby nie wspomnieć

o jej rozlicznych zainteresowaniach i pracach, którym oddaje się poza zajęciami zawodowymi i pedagogicznymi. Aż dziw, że znajdowała na nie zawsze czas i siły. A więc pełniła przez wiele lat odpowiedzialne funkcje w Związku Zawodowym (m.in. przewodnicząca Rady Zakładowej i członek Zarządu Okręgu ZZPKiS), jest bardzo czynnym przewodnikiem PTTK, pasją jej są podróże i to zarówno do dalekich, obcych krajów, jak też po zapadłych, mało znanych okolicach Polski, pracuje na działce, hodując między innymi przedziwne odmiany pomidorów, czule opiekuje się psem Kubunią, nawet uprawia aerobic. A przy tym wszystkim ma charakter i usposobienie takie, że daj Boże każdemu takiego szefa i taką teściową.

Teraz kiedy pani Frudko odeszła od nas na emeryturę nadal pozostaje kierownikiem i wykładowcą w filii Policealnego Zaocznego Studium Bibliotekarskiego, a także będzie miała więcej czasu na oddawanie się swoim pasjom. Na pewno więc będzie w dalszym ciągu czynna i pożyteczna, ale nam jej koleżankom i kolegom żal jest, że odeszła od nas.

Dziwnie się nieraz w życiu plecie. Byłam z Tereską w pierwszym dniu jej pracy i byłam w ostatnim. W pierwszym jako jej szef, a w ostatnim jako podwładna. A pomiędzy tym pierwszym dniem i ostatnim było mi z nią zawsze bardzo dobrze. I zawsze byłam pełna podziwu i szacunku dla jej siły woli, wytrwałości, inteligencji, pracowitości, taktu i dobroci.

P.S. Teresa Frudko za swoją pracę zawodową i społeczną wyróżniona została Krzyżem Kawalerskim OOP, Złotym Krzyżem Zasługi, odznakami honorowymi : "Zasłużony Działacz Kultury", "Zasłużonym dla Warmii i Mazur", "Zasłużony Działacz ZZPKiS". Jest laureatką Nagrody Wojewody Olsztyńskiego za upowszechnienie kultury oraz nagród Ministra Kultury i Sztuki (dwukrotnie).

Janina Malarz
MBP w Szczytnie

8. Instruktorka niezmordowana.

O kol. Mieczysławie Sajkowskiej.

We wrześniu 1956 r., w ramach repatriacji z południowego Kazachstanu, przyjechała do Szczytna kol. Mieczysława Sajkowska. Miała wówczas ukończone zaledwie 5 klas szkoły podstawowej w Siostrzeńcach na terenie Wileńszczyzny, gdzie zamieszkiwała przez długie lata (do 1952 r.) cała rodzina. W 1958 r. jako eksternistka zdała egzamin z zakresu szkoły podstawowej i rozpoczęła naukę w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w Szczytnie, gdzie uzyskała świadectwo dojrzałości w 1962 r. zarabiając w tym czasie na swoje utrzymanie krawiectwem. Zawód ten zdobyła przebywając na terenie Kazachstanu, chociaż pracowała tam także przy uprawie i obróbce bawełny.

Pracę w byłej Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczytnie podjęła w lutym 1963 r. na stanowisku instruktora. Wkrótce zorientowała się, że zdobyte wykształcenie nie pozwala na udzielanie fachowego instruktażu podopiecznym pracownikom, poprosiła więc o skierowanie na korespondencyjny kurs bibliotekarski dla pracowników bibliotek powszechnych, który był zorganizowany przez Państwowy Ośrodek Kształcenia Bibliotekarzy w Warszawie, Oddział w Bydgoszczy. Wspomniany kurs ukończyła w 1964 r. uzyskując formalne kwalifikacje bibliotekarskie. Podwyższanie kwalifikacji uważała za swój obowiązek, co miało pokrycie w czynach, gdyż w 1974 r. starała się uzyskać indeks na kierunku bibliotekoznawstwo z informacją w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie, Podanie zostało załatwione odmownie na skutek zaawansowanego wieku, ale to kol. Sajkowskiej do nauki nie zraziło. W 1979 r. ukończyła kwalifikacyjny kurs bibliotekarski III° zorganizowany przez Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy w Warszawie (filia w Olsztynie) uprawniający do zajmowania w bibliotekach stanowiska starszego bibliotekarza.

W ciągu prawie 25 lat pracy zawodowej na stanowisku instruktora zdobyła sobie opinię pracownika sumiennego, zaangażowanego w bieżące problemy bibliotek, udzielającego skutecznej pomocy instruktażowej podopiecznym placówkom. Dzięki jej uporowi konsekwencji i wiedzy podległe biblioteki podnosiły swoją pracę na coraz wyższy poziom, skutecznie propagując w środowiskach książkę i bibliotekę. Jej ambicji zawdzięczają biblioteki w gminach Dźwierzuty i Jedwabno wysoki stan czytelnictwa i uznanie miejscowych władz.

Z dniem 30 września 1987 r. Pani Miecia przeszła na zasłużony odpoczynek. Pożegnało Ją liczne grono współpracowników z MBP i bibliotekarzy terenowych. Za pełną poświęcenia pracę otrzymała serdeczne podziękowania, kwiaty, upominki oraz gorące życzenia zdrowia i pomyślności na nowej drodze. Zdajemy sobie sprawę, że pustego miejsca jakie pozostawiła po sobie p.Sajkowska długo nie będzie można wypełnić.

III. WARTO WIEDZIEĆ

9. Rozmaitości literackie.

Rekordy. "Księgi rekordów" Guinessa wybraliśmy - za pośrednictwem "Tygodnika Polskiego" - kilka nadzwyczajności z branży bibliotecznej i pokrewnych. Oto one:

1. 124 lata to rekord przetrzymania książki. Rzecz miała miejsce w Bibliotece Medycznej w Cincinnati (stan Ohio, USA). Książkę wypożyczoną w 1823 r. zwrócił w 1968 r. solidny prawnuk niesolidnego czytelnika. Karę w wysokości 2264 dolarów umorzono.

2. Zbiory największej książnicy świata - Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych - mieszczą się na 856 km półek. Następna co do wielkości książnica amerykańska - Biblioteka Publiczna miasta Nowy Jork - ma tylko 141 km półek.

3. Największe honorarium za książkę wypłacono 5 września 1979 r. Wynosiło ono 3.208.875 dolarów. Pobrała je Judith Kranz za po-

wieść "Księżniczka Daisy". Film wg tego klasycznego knota oglądaliśmy w polskiej TV.

4. Największą liczbę powieści (904) opublikowała Kathleen Lindsay z Republiki Południowej Afryki. Pisała pod 6 pseudonimami, z czego dwa były męskie. Żyła w latach 1903-1973.

Miniaturowy literat. Z własnej inicjatywy uzupełnimy księgę rekordów : najmniejszy na świecie autor książki miał poniżej 70 cm wzrostu. Co prawda nie był zawodowym literatem, a jedynie - można rzec - zawodowym karłem zdobiącym dwory polskie i obce, jednak spisane przez niego ciekawe pamiętniki stawiają go w rzędzie ludzi pióra.

Nazywał się Żużu (Józef) Borusławski, był polskim szlachcicem, żył 98 lat (1739-1837), doczekał się gormalnego potomstwa. Jego memuary spisane po francusku miały szybki przekład angielski, potem niemiecki. W Polsce praktycznie nie są znane. Drukowano je ongiś fragmentarycznie i to w wersji skróconej w czasopismach "Przyjaciel Ludu" i "Rozmaitości Lwowskie". A miał co Żużu opisywać. Jego kontakty towarzyskie były nie byle jakie: a to cesarzowa austriacka Maria Teresa, u której na kolanach siedział, a to Stanisław August, a to francuscy encyklopedyści! Hrabia de Tressan, członek Akademii Francuskiej, postarał się by umieściła go w opisie pierwsza w świecie encyklopedia.

Portret Żużu zdobi galerię British Museum. Słowem traktowano go jako osobistość. I głowę miał nie od parady! Zarobił na pamiętnikach, na listach miłosnych do przyszłej żony Izaliny, nawet swoje zwłoki sprzedał za życia handlarzowi osobliwości. Uważamy, że najwyższy czas by jakieś polskie wydawnictwo udostępniło czytelnikom pamiętniki Borusławskiego. To z pewnością dobry interes ! I papieru wiele nie trzeba (wyd.ang. miało 244 s.). Proponujemy serię: "Mali Polacy".

Balon z poezją. Masowa produkcja poetycka nie jest, jak często przypuszcza się, wynikiem demokratyzacji i szerokiego dostępu do kultury. Rzesze poetów drzemią w każdym miejscu kuli ziemskiej i w każdym ustroju. W Japonii np. w 1937 r. - a więc pół wieku temu - 41.496 poetów nadesłało swoje utwory na konkurs literacki "Kobieta w śniegu".

Wojenne ciekawostki. Lektura ciężkich tomów bibliografii jest zajęciem bardzo pouczającym. Nieraz opisy bibliograficzne (zwłaszcza tytuły) w najkrótszych słowach streszczają epokę. W bibliografii "Literatura polska i teatr w czasie II wojny światowej" t.4 pod poz. 128 odnajdujemy broszurę - plon konkursu na piosenkę powstańczą (wyd.1943). I już wyobrażamy sobie tajne posiedzenie jury pod bombami. I widzimy, że fantazja w narodzie była większa niż przypuszczaliśmy. Inny opis (poz.39, t.1) w krótkiej adnotacji pozwala domyślać się dramatu zecera. Oto przez pomyłkę w wydawnictwie konspiracyjnym wydrukowano prawdziwy adres wydawniczy. Było to oczywiście ostatnie dokonanie podziemnej oficyny.

Rekord sprytu. Dawniej (w latach dwudziestych) miesięcznik "Książka" prowadził specjalną rubrykę "Konfiskaty i kary prasowe". Odnotowywano tam, jakie numery gazet uległy konfiskacie, podawano też tytuł artykułu, który był tego przyczyną. Naszym zdaniem rekord sprytu należy do autora artykułu zamieszczonego w "Wolnym Słowie" z dn. 16 stycznia 1922 r. Tytuł tekstu brzmi: "Szef krakowskiej prokuratury podpułkownik Szafrański buduje willę więźniami wojskowymi". Numer gazety skonfiskowano, ale pełna informacja poszła w świat.

Oprac. Zolanta Juran .

Literackie rodziny

Talent literacki - jak i każdy inny - jest bardzo rzadkim darem natury. Przeważnie potomkowie i krewni wybitnych pisarzy nie zdradzają uzdolnień pisarskich a nawet, jeśli pisać usiłują, osiągają rezultaty mierne. Ale zdarzają się od tej zasady i zastanawiające wyjątki. W literaturze polskiej reprezentuje je przede wszystkim rodzina Kochanowskich. Poza Janem z Czarnolasu, wybitne miejsce w historii literatury polskiej zajmuje jego bratanek Piotr, również poeta - tłumacz "Orlanda szalonego" i "Jerusalem wyzwolonej". Rzecz znamienna - obaj poeci urodzili się w Sycynie i obaj żyli 54 lata. Byli także niezłymi poetami dwaj bracia Jana - Andrzej i Mikołaj (ojciec Piotra). W bliższych

i współczesnych nam czasach polskie "rodziny piszące" reprezentują m.in. bracia Brandysowie (Kazimierz i Marian), siostry Kossakówny (Maria Jasnorzewska-Pawlikowska i Magdalena Samozwaniec) i ich siostra stryjeczna Zofia Kossak-Szczucka, poetki: Maryla Wałęska (1873-1930) i jej córka Beata Obertyńska (1898-1980). Talenty rodzinne wystąpiły i na gruncie olsztyńskim (pisarze i prawnicy Witold i Stanisław Piechoccy). W skali światowej najbardziej znane literackie rodziny to chyba Dumasowie (ojciec i syn), Mannowie i Tołstojowie. Prawdziwy ewenement to wysyp talentów w solidnej, kupieckiej rodzinie Mannów (jak przypuszczał Tomasz, impulsem był tu dopływ południowej krwi brazylijskiej poprzez matkę Henryka i Tomasza). Klasykami literatury światowej zostali Henryk i Tomasz. Do wybitnych pisarzy zalicza się też przedwcześnie zmarły syn Tomasza - Klaus ("Mefisto") a niepoślednie sukcesy odnieśli także brat Henryka i Tomasza - Wiktor i dzieci Tomasza: Eryka, Monika i Golo (wybitny historyk). Rozgałęziona, arystokratyczna rodzina hrabiów Tołstojów wydała 3 klasyków: Lwa, Aleksego Nikołajewicza ("Droga przez mękę") i Aleksego Konstanynowicza ("Książę srebrny"). Także w tej rodzinie tradycje pisania nie zamarły. W 1983 r. zadebiutowała opowiadaniami Tatiana Tołstoj (wnuczka Aleksego Nikołajewicza). Jak sama się zwierza, była święcie przekonana, że dziedzicowi takiego nazwiska nie wypada pisać marnie. Dlatego długo nie próbowała swych sił w twórczości literackiej - ukończyła studia filologiczne i ponad 10 lat pracowała przykładnie na stanowisku redaktora (a także urodziła 2 synów). Pierwsze opowiadanie napisała mając 32 lata. Nie kontynuuje wielkiej epiki sławnych imienników. Bohaterami jej utworów - wysoko ocenianych przez krytykę - są mali ludzie, tracący nadzieje i iluzje. Opowiadanie Tatiany Tołstoj p.t. "Peters" opublikował ostatnio miesięcznik "Sputnik" (7/1987/. Jego bohaterem jest ,.. tragikomiczny bibliotekarz...

Oprac. Jan Burakowski

Fikcja na postumentach.

Bohaterowie utworów literackich - a więc psoby żyjące tylko w wyobraźni pisarzy i czytelników - rzadko stają na postumentach. Niektóre jednakżtych fikcyjnych postaci - stały się tak znanymi i bliskimi społeczeństwom symbolami pewnych zjawisk, że doczekały się pomników. Niekiedy z kolei same pomniki stały się znanymi dziełami sztuki. W Hiszpanii stanęły więc pomniki Don Kichota i jego giermka Sando Pansy (oczywiście także w La Manzy) a symbolem Kopenhagi stała się wdzięczna sylwetka andersenowskiej Syrenki siedzącej na skale przy wejściu do portu. W Krakowie na Plantach stoi pomnik Grażyny i Litowara (ostatnio nieco zubożony, gdyż chuligani wydarli walecznej Grażynie tarczę i miecz). W Pskowie, na placu przed gmachem gimnazjum w którym uczył się Wieniamin Kawierin, wznosi się pomnik upamiętniający bohaterów jego najgłośniejszej powieści ("Dwaj kapitanowie").

Niedługo wzniesiony zostanie pomnik jeszcze jednego literackiego bohatera. W ZSRR działa ogólnonarodowy społeczny komitet, który postawił sobie za cel zbudowanie pomnika Wasyla Tiorkina - bohatera poematów Aleksandra Twardowskiego ("Wasyl Tiorkin" i "Wasyl Tiorkin na drugim świecie"). Tiorkin - prosty rosyjski chłop walczący z niemieckimi najeźdźcami - stał się bliskim sercom ludzi radzieckich synonimem prostego żołnierza dźwigającego na swych barkach główny ciężar wojny. Twórca Tiorkina - Aleksander Twardowski (1910-1971) - zdobył wielką popularność i autorytet moralny i jako poeta i jako długoletni redaktor miesięcznika literackiego "Nowyj Mir". Pomnik stanie w centrum Smoleńska (w obwodzie smoleńskim urodził się A.Twardowski).

Oprac. J.B.

M.in. wg "Liternaturnej Gazety" 29/1987 i "Bibliotekara" 8/1987.

10. Z życia bibliotecznego.

Ośrodki informacji naukowo-technicznej i biblioteki fachowe w l. 1980 - 1984.

Kryzys początków lat 80-tych i liczne związane z nim bezpośrednio lub pośrednio zjawiska - wywarł niekorzystny wpływ również na działalność biblioteczną. Wystąpił spadek zakupów zbiorów (związany z ograniczeniem środków na te cele, szczególnie dewizowych), szereg placówek zostało zlikwidowanych lub działalność ich uległa ograniczeniu. Regres bazy i zjawiska społeczne towarzyszące kryzysowi wywarły niekorzystny wpływ na czytelnictwo. Kryzys nie w jednakowym stopniu zaciążył na poszczególnych sieciach bibliotecznych. Stosunkowo najmniej dotknął on biblioteki publiczne, szkolne i pedagogiczne, najbardziej zaś biblioteki i ośrodki związane z zakładami pracy (fachowe i zakładowe beletrystyczne) a także naukowe. A oto niektóre cyfry obrazujące to zjawisko wynotowane z publikacji Z.Peukera - Ośrodki inte i biblioteki - stan organizacyjny i działalność w latach 1980 - 84 (W-wa 1986 CINTE). - W latach 1980-84 ilość ośrodków inte zmniejszyła się o 327 (19%) a bibliotek fachowych o 770 (20,5%). Ilość tytułów czasopism prenumerowanych przez ośrodki inte i biblioteki fachowe zmniejszyła się prawie o połowę (ściślej: do 55,6% i 52,9% stanu z 1980 r.). Liczba czytelników obsługiwanych przez ośrodki inte zmniejszyła się o 1/3 a przez biblioteki fachowe o 1/4 (64,1% i 76,4% stanu z roku 1980). Jeszcze bardziej spadła ilość wypożyczeń książek (odpowiednio 56,6% i 73,9%). Kryzys dotknął szczególnie działalność wydawniczą wszystkich rodzajów bibliotek - ale i w tym wypadku najbardziej ośrodków inte i bibliotek fachowych. Np. liczba wydanych zeszytów publikacji wyniosła (% stanu z 1980 r.) biuletyny informacyjne - 49,6%, wykazy nabytków - 56,1%, bibliografie - 11,6%.

J.B.

Bezinteresowny nadmiar ambicji.

W bibliotekach publicznych wysokość wynagrodzenia jest uzależniona wyłącznie od kwalifikacji i stażu pracownika - ilość wykonywanej pracy nie ma bezpośredniego wpływu (a szkoda!) na ilość otrzymywanych złotówek. Mimo jednak braku zachęt materiałnych do uzyskiwania wyższych wyników, instruktorzy WBP spotykają się od czasu do czasu z przypadkami ewidentnego zawyżania wyników pracy poszczególnych placówek. Ostatnio stwierdzono to w niewielkiej filii Pr. Istniejąca tam filia b-na od dawna wykazuje się dobrą pracą - tak w zakresie opracowania zbiorów, jak i ich popularyzacji. Jednak osiągane tam ostatnio wyniki - zastanawiają. W Pr. zarejestrowano na koniec 1986 r. 157 czytelników (47% ogółu mieszkańców). Ten wskaźnik nie wzbudził większych podejrzeń, gdyż podobne osiąga sporo dobrze pracujących placówek. Bardziej podejrzana wydała się liczba wypożyczeń - 48 w roku na statystycznego czytelnika - tym bardziej, że w b.r. ich liczba nadal wzrastała. Na wszelki wypadek przy okazji pobytu instruktorów WBP w gminie B. sprawdzono wykazane liczby wypożyczeń za ostatnie dni. I okazało się, że faktyczne ilości stanowiły ...niespełna 50% wpisywanych do dziennika. I po co to wszystko ? - i bibliotekarce wstyd i instruktorom przykro udawadniać sympatycznej i dobrze pracującej koleżance fałszerstwo.

A swoją drogą instruktorzy rejonowi zbyt mało interesują się liczbami podawanymi w sprawozdaniach z filii i punktów - nawet, jeśli zbyt jaskrawo odbiegają od przeciętnych.

J.B.

IV. POMOCE METODYCZNE. PRZEPISY PRAWNE.

Oprac. Sabina Siemaszko
WBP w Olsztynie.

11. Wykaz płyt gramofonowych do wykorzystania w pracy z dziećmi w bibliotekach (wybór ze zbiorów WBP w Olsztynie).

Płyty zgrupowano w następujących działach: I-Bajki, II-Wiersze i wierszyki, III-Nauka języków obcych, IV-Pieśni i piosenki, V-Muzyka i piosenki z filmów, VI-Zabawy.

Wykaz opracowano w oparciu o zbiory WBP w Olsztynie.

I BAJKI

1. AFANASJEW Jerzy : Baśnie. Muzyka B.K.Przybylski.W-wa 1982 Polskie Nagrania SX 1810
2. AFANASJEW Alina, AFANASJEW Jerzy : Czarodziejski młyn.Baśń muzyczna. Muzyka Zbigniew Turski. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 730.
3. ANDERSEN Hans Christian : Bajki. Budapest 1977 Hungaroton SLPX 13810.
4. ANDERSEN Hans Christian : Dzikie łabędzie. Muzyka Christian Steyer. Berlin 1978 Litera S 8 65 198
5. BAJECZKI dla dzieci. Opowiadają: Irena Kwiatkowska, Henryk Ładosz. W-wa b.r. Polskie Nagrania N 0146
6. BAJKI dla dzieci. Opowiada Irena Kwiatkowska. W-wa b.r. Polskie Nagrania L.102
7. BASNIE Andersena w piosence. Spiewa Irena Santor. W-wa b.r. Veriton SAV 805
8. BASNIE. Opowiada Henryk Ładosz. W-wa b.r. Polskie Nagrania L 0057
9. BASNIE O BOLKU I LOLKU. Królowa zima. Muzyka T.Kański, J.Mentel, sł. L.Mech, W.Nehrebecki. W-wa b.r. Polskie Nagrania SX 1354
10. BAUM L. Frank : Wielki czarodziej OZ.Muzyka Wł.Sowiński.W-wa 1984 Tonpress SX-38

11. BEDNAROWICZ Andrzej : Baśń o złotym ptaku. Wg baśni braci Grimm. Oprac. muz. Małgorzata Mazurkiewicz. W-wa 1986 Tonpress SX-T 53

12. BRZECHWA Jan : Bajki dla dzieci. Il. muzyczna Franciszka Leszczyńska. Wwa 1974 Polskie Nagrania N 0174

13. BRZECHWA Jan : Czerwony Kapturek. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. W-wa b.r. Polskie Nagrania N-0183

14. BRZECHWA Jan : Jaś i Małgosia. Bajka muzyczna. Muzyka Stefan Kisielewski N-0350

15. BRZECHWA Jan : Kopciuszek. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r, Polskie Nagrania N 0253

16. BRZECHWA Jan : Kot w butach. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. W-wa b.r. Polskie Nagrania N 0333

17. BRZECHWA Jan : Lata ptaszek.- Księżniczka na ziarnku grochu. Według J.Ch.Andersena. W-wa 1975 Polskie Nagrania SX 1159.

18. BUSSOLD Elżbieta : Calineczka. Bajka muzyczna. Muzyka Ryszard Sielicki. W-wa b.r. Polskie Nagrania SX 1855

19. BUSSOLD Elżbieta : Plastusiowy pamiętnik. Wg. Marii Konopnickiej. Muzyka Ryszard Sielicki. W-wa 1981 Polskie Nagrania SX 2381

20. BUSSOLD Elżbieta : Zaczarowana skrzynka. Baśń cygańska. Muzyk Wł.Słowiński. W-wa 1976 Polskie Nagrania SX 1393

21. CHOTOMSKA Wanda : Bajki pana Słonia. Muzyka Tadeusz Kierski. Wwa 1975 Polskie Nagrania N-0741-0742

22. CHOTOMSKA Wanda : Dzieci pana astronoma. Bajka muzyczna. Muzyka Adam Markiewicz. W-wa 1986 Polskie Nagrania SX 2245

23. CHOTOMSKA Wanda : Jacuś i Agatka. Z programu TV "Dobranoc". Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0331

24. CHOTOMSKA Wanda: Kosmiczna heca. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-695.

25. CHOTOMSKA Wanda : O Tadku Niejadku. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0555.

26. CHOTOMSKA Wanda : Trampek na drodze. Bajka muzyczna. Muzyka Tadeusz Kierski. Wwa b.r. Polskie Nagrania SN-0761-0762

27. COLLODI Carlo : Pinokio - Bajka muzyczna. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1453

28. DABROWSKI Jerzy : Miś świata. Bajka z piosenkami. Oprac. muzyczne Marek Stefankiewicz. Wwa 1985 Tonpress T-54

29. DABROWSKI Jerzy : To nie wszystko mieć boisko. Bajka z piosenkami. Wwa 1983 Tonpress SX-T 28

30. EJSMOND Julian : Baśń o ziemnych ludkach. Wwa b.r.Pronit SLP 4013

31. FEIL A. : Jak Janek i Marianek szczęścia szukali. Bajka sobótkowa. Muzyka A.Żalski. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1039

32. GILLOWA Janina : Panna Ojdana. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0480

33. GILLOWA Janina : Spiąca królewna. Bajka muzyczna. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0300.

34. GÓRSKI L. : Wyprawa na Szklaną Górę. Bajka muzyczna. Muzyka Wł.Słowiński. Wwa br. Polskie Nagrania SX 1095

35. HARTWIG Julia : Chatka z piernika. Bajka muzyczna. Muzyka Tadeusz Kierski. Wwa 1981 Polskie Nagrania SX 0771-0772

36. JANSSON Tove : Lato Muminków. Wwa 1978 Wifon SLP 0 4001-4002

37. JANUSZEWSKA Hanna : Złota kaczka. Bajka muzyczna. Muzyka Tadeusz Paciorkiewicz. Wwa 1976 Polskie Nagrania L 0462

38. KONOPINSKI Lech : Książę Lech i druhów trzech. Legendy.Wwa 1984 Tonpress SX-T 43.

39. KONOPNICKA Maria : O krasnoludkach i sierotce Marysi. Baśń muzyczna. Adaptacja Janina Gillowa, Wiesław Opałek. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania XL 0927

40. KRUGER Maria : Apolejka i jej osiołek. Wwa b.r. Pronit SPL 4012

41. KUBIAK Tadeusz : Baśnie warszawskie. Muzyka Marek Sewen. Wwa 1982 Polskie Nagrania SX 1643

42. LENGREN K. : Król Bul. Bajka muzyczna. Muzyka S.Syrewicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1096

43. ŁEBKOWSKI Mirosław ; WERNER Stanisław : Drzewko Aby Baby. Muzyka Józef Talarczyk. Wwa 1986 Tonpress SXT-41.

44. MAJCHROWSKI Stefan : O nieznośnej Ginah. Baśń afrykańska. Wwa 1985 Tonpress SX-T 62

45. MAKUSZYNSKI Kornel : Przygody Koziołka Matołka. Muzyka Marek Sewen. Wwa b.r. Polskie Nagrania SXL 0777, 0898

46. MAKUSZYNSKI Kornel : Przygody małpki Fiki-Miki. Bajka muzyczna. Muzyka Marek Sewen. Wwa 1981 Tonpress SXT 9

47. MARIANOWICZ Antoni : Ali Baba i czterdziestu rozbójników. Bajka muzyczna. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0575.

48. MARIANOWICZ Antoni : Alicja w krainie czarów. Wg Lewisa Carrolla. Baśń muzyczna. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa 1975 Polskie Nagrania SX 1321

49. MARIANOWICZ Antoni : Brzydkie kaczątko. Bajka muzyczna. Wg J.Ch.Andersena. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0672

50. MARIANOWICZ Antoni : Muchy króla Apsika. Bajka muzyczna. Muzyka Waldemar Kazanecki. Wwa 1974 Polskie Nagrania N 0504

51. MARIANOWICZ Antoni : Stoliczku nakryj się.-Tańczące krasnoludki. Bajki muzyczne. Wg braci Grimm. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1642

52. MARIANOWICZ Antoni : Tomcio Paluch. Bajka muzyczna. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1641

53. MILNE Alan Alexander : Kubuś Puchatek. Bajka muzyczna. Tekst Antoni Marianowicz. Muzyka Ryszard Sielicki. Wwa 1986 Polskie Nagrania SX 2194

54. ODROWĄŻ Janusz : Kwiatki z Kwiateczkowa. Baśń muzyczna. Muzyka Zbigniew Rymarz. Wwa 1986 Tonpress SX-T 44

55. OPPMANN Artur : Stoliczku nakryj się. Wwa b.r. Pronit SLP 4013

56. PERRAULT Charles : Ośla skórka. Bajka muzyczna. Muzyka Stanisław Marcianiak. Wwa b.r. Pronit SLP 4014.

57. SZEREWICZ Wanda : Pora na Telesfora. Wwa 1977 Polskie Nagrania SX 1474

58. SZELBURG-ZAREMBINA Ewa : O Klaruni Koronczarce i nowych wróżkach. Wwa br. Pronit SLP 4012

59. TERLIKOWSKA Maria : Przygody gąski Balbinki. Z programu TV "Dobranoc". Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0390.

60. WILKOWSKI Jan : Tymoteusz Rimcimci. Bajka muzyczna. Muzyka Jerzy Dobrzański. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0687.

61. WODNICKA Krystyna : Noc u Wedla. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0771

62. WODNICKA Krystyna : O dwóch takich co ukradli księżyc Bajka muzyczna. Wg Kornela Makuszyńskiego. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1436

63. WODNICKA Krystyna : Przygody Piotrusia Pana. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1640

64. WODNICKA Krystyna : Przygody Robinsona Cruzoe. Bajka muzyczna. Według Daniela Defoe. Muzyka Mieczysław Janicz. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1871.

II. WIERSZE I WIERSZYKI

1. BRZECHWA Jan : Ptasie plotki. Wiersze śpiewane. Muzyka I.O.Mański. Wwa 1985 Veriton SXV 918.

2. BRZECHWA Jan : Wiersze dla dzieci. Wwa 1984 Polskie Nagrania SX 2418

3. FICOWSKI Jerzy : Dom, w którym śmieszy. Wiersze dla dzieci. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1173

4. MARIANOWICZ Antoni : Bawimy się w rymy. Wierszyki dla dzieci. Ilustracja muzyczna Ryszard Sielicki. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0637

5. WIERSZE o choince i prezentach. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0493

6. TUWIM Julian : Wiersze dla dzieci. W-wa b.r. Polskie Nagrania N - 0455.

III. NAUKA JĘZYKÓW OBCYCH

1. MICHALSKA M., OYRZANOWSKA C. : I learn english. Język angielski dla dzieci starszych. Wwa 1977.
toż. Wyd.5. Wwa 1984 X 1282-1284

IV. PIOSENKI

1. A, BE, CE : Piosenki dla dzieci. Muzyka A.Bloch. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1942
2. BAWMY SIE WESOŁO. Wwa b.r. Polskie Nagrania N-0210
3. DO RE MI FA. Piosenki dla dzieci współczesnych kompozytorów polskich. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1719
4. DZIĘCIOŁ i SOSNA. Piosenki dla dzieci. Muzyka Zbigniew Rudziński. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1802
5. GAICZEK ZIELONY. Piosenki dla przedszkolaków. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1018.
6. GAWĘDA I DETEKTYWI. Piosenki z widowiska. Sł.Wanda Chotomska, muzyka Włodzimierz Korcz. Wwa 1986 Polskie Nagrania SX 2179.
7. GAWĘDA: Uliczka Babci. Wwa b.r. Pronit M 0018.
8. KONOPNICKA Maria : Cztery pory roku. Spiewnik dla dzieci. Muzyka Zygmunt Noskowski. Wwa b.r. Veriton SXV 761-762
9. KONOPNICKA Maria : Cztery pory roku. Spiewnik dla dzieci. Muzyka Zygmunt Noskowski. Wwa b.r. Polskie Nagrania L 0398-0399.
10. KUKULSKA Natalia. (Piosenki). Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 2338.
11. LUTOSŁAWSKI Witold : Piosenki dla dzieci. Wwa b.r. Veriton SXV 792.
12. ŁĄCZY NAS PIOSENKA. Piosenki dla dzieci różnych narodów. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1215.
13. MASZERUJĄ PRZEDSZKOLAKI. Piosenki. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1229

14. NAS NIE MOŻE ZABRAKNAĆ . (Piosenki dla młodzieży szkolnej). Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1953

15. NASZYM DZIECIOM. Piosenki dla przedszkolaków. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0078.

16. NIKI W KRAINIE TECHNIKI. Piosenki dla dzieci. Muzyka Krzysztof Krawczyk, J.Piątkowski. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 2309.

17. PFEIFFER Irena : Przedszkolaki śpiewają. Wwa b.r. Veriton SXV 794

18. PIĘCIORACZKI (Piosenki dla dzieci). Wwa b.r. Pronit XL 0868

19. PIOSENKI DLA DZIECI KOMPOZYTORÓW POLSKICH. Wwa b.r. Veriton SXV 793

20. PIOSENKI DLA PRZEDSZKOLAKÓW. Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0143.

21. PLANETA DZIECI. Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1779

22. PRUS Łucja : Dzieciom. Wwa b.r. Polskie Nagrania. SX 1215.

23. RODOWICZ Maryla : Był sobie król. Przebudzanki. Zasypianki. Wwa 1984 Polton LPP 015.

24. SPOTKANIE DOBRYCH ZNAJOMYCH. Piosenki dla dzieci. Wwa b.r. Pronit PLP 0003.

25. W DOMU OJCZYSTYM : Piosenki dla dzieci. Wwa 1979 Polskie Nagrania SX 1804

26. ZABAWY Z ECHEM. Piosenki dla dzieci. Muzyka Zbigniew Ciechan. Wwa 1986 SX 2060.

V. MUZYKA I PIOSENKI Z FILMÓW.

1. AKADEMIA PANA KLEKSA. Muzyka i piosenki z filmu. Teksty : Jan Brzechwa, Krzysztof Gradowski. Muzyka A.Korzyński. Wwa 1983 Polton LPP 006

2. PODROŻE PANA KLEKSA. Wwa 1985 Polton LPP 025

3. KORZYNSKI Andrzej : Muzyka i piosenki z filmu "W pustyni i w puszczy". Wwa b.r. Polskie Nagrania N 0730.

VI. ZABAWY.

1. Tańce i zabawy ludowe dla przedszkolaków. (W różnych regionach Polski). Wwa b.r. Polskie Nagrania SX 1803.

2. PŁYTOTEKA DLA PRZEDSZKOLI. Wwa 1986 Polskie Nagrania L 0349-0350.

12. Logogryf pod hasłem: "Bliżej regionu"

Postacie związane z regionem Warmii i Mazur.

Krzyżówka przeznaczona jest dla starszej młodzieży i dorosłych. Celem jej jest:

1. Zainteresowanie czytelników historyczną przeszłością naszego regionu oraz mniej i bardziej znanymi postaciami związanymi z tym regionem.
2. Spopularyzowanie księgozbioru o regionie.

Pomocą w rozwiązaniu krzyżówki będzie księgozbiór regionalny i opracowany w/g niego szczegółowy zestaw literatury regionalnej. Pytania (słowa podkreślone w nawiasie to prawidłowe odpowiedzi). Litery wpisane w kratki, czytane z góry na dół dadzą inicjał imienia i nazwisko wybitnej poetki warmińskiej.

1. Imię znanej działaczki, publicystki, współzałożycielki Mazurskiego Domu Ludowego, patronki Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie (Emilia Sukertowa-Biedrawina).

2. Wybitny działacz społeczny, oświatowy i polityczny na Mazurach, założyciel tajnego Towarzystwa Mazurskiej Inteligencji Ludowej w Brąchnówku. Urodzony w Giżycku (Wojciech Kętrzyński).

3. Jeden z czołowych działaczy ruchu ludowego na Mazurach, współzałożyciel Mazurskiej Partii Ludowej, Banku Ludowego i Kółka Rolniczego w Szczytnie. W 1984 r. - 120 rocznica jego urodzin (Bogumił Linka).

4. Wybitny kompozytor,dyrygent,pedagog.Urodzony w Barczewie.Skomponował m.in. "Hymn warmiński" i "Hymn mazurski" (Feliks Nowowiejski).

5. Urodzony w Olsztynku pisarz, tłumacz, pastor, popularyzator języka polskiego. Pierwszy badacz Kaszubszczyzny i gwar Warmii i Mazur (Krzysztof Celestyn Mrongowiusz).

6. Miasto położone niedaleko Gierłoży, nazwane na cześć pionierskiego badacza dziejów prasłowiańskich i rodzimych Mazur. Dawna mazurska nazwa - Rastembork (Kętrzyn).

7. Założyciel pierwszej na Warmii księgarni, organizator bibliotek i czytelni ludowych. Poeta i drukarz, urodzony w 1840 (Andrzej Samulowski).

8. "Gustebalda", to nazwa wyryta na jednej z dwóch staropruskich rzeźb znajdujących się w tym mieście (Bartoszyce)

9. Znany ludowy poeta i działacz mazurski, z zawodu cieśla. Autor wielu zbiorów wierszy, m.in. "Pieśni mazurskie" i "Zebrałem snop plonu" (Michał Kajka).

10. Urodzony w 1790 r. w Wajsnorach, filozof, literat, działacz emigracyjny, uczestnik powstania w 1830 r. (Krystyn Lach Szyrma).

11. Najwybitniejszy poeta polski okresu Oświecenia, biskup warmiński, bajkopisarz, autor "Monachomachii" (Ignacy Krasicki)

12. Miasto w woj.olsztyńskim, w którym znajduje się muzeum Skansenowskie (Olsztynek).

13. Czołowy działacz społeczno-narodowy, obrońca polskości na Warmii i Mazurach, etnograf i tłumacz, Jego nagrobek znajduje się w Ostródzie (Gustaw Gizewiusz).

14. Imieniem Edwarda Stachury nazwana została w tym mieście (w 1984 r.) Miejska Biblioteka Publiczna (Iława).

15. Miasto w woj.olsztyńskim, w którym znajduje się Muzeum Regionalne. Prawa miejskie uzyskało w 1616 r. (Szczytno)

16. Imię sławnego astronoma, prawnika, ekonomisty i lekarza. Od 1503 r. stały mieszkaniec Warmii (Mikołaj Kopernik) .

17. Miasto z zamkiem - siedzibą biskupów warmińskich - m.in. historyka i kronikarza Marcina Kromera, dyplomaty i pisarza Jana Dantyszka i bajkopisarza Ignacego Krasickiego. Od kilku lat odbywają się tu "Biesiady humoru i satyry" (Lidzbark

Warmiński).

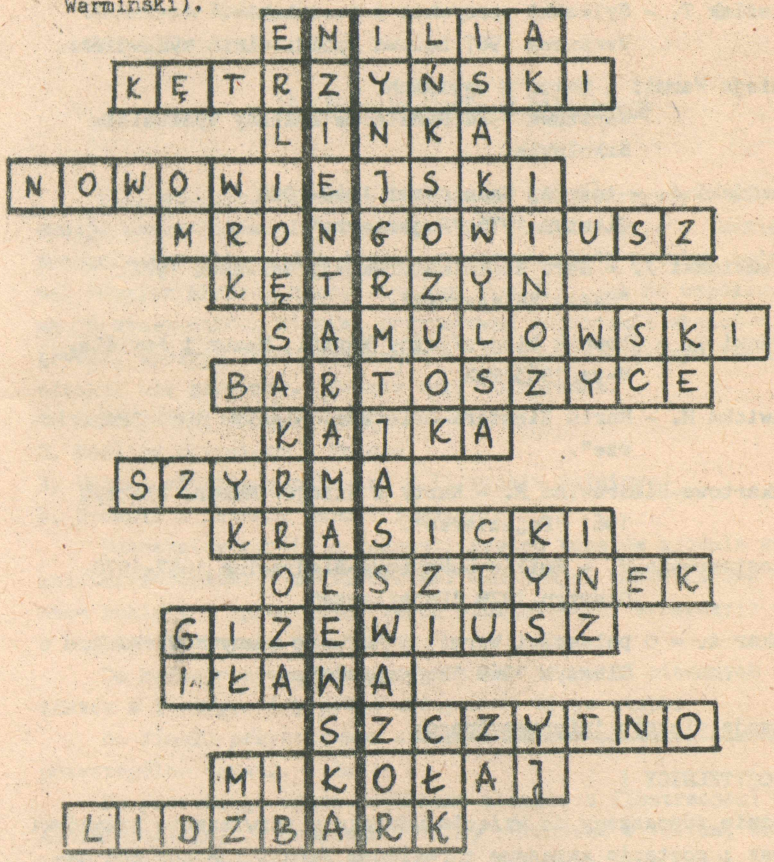

Pomocniczy zestaw literatury regionalnej:

1. Bieńkowski W. - Krzysztof, Celestyn Mrongowiusz 1764-1855. Olsztyn 1983 "Pojezierze".

2. Boehm J. - Feliks Nowowiejski, Zarys biograficzny. Olsztyn 1968 "Pojezierze".

3. Centkowski J. - Fromborski samotnik. Warszawa 1973 Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza

4. Chojnacki W., Dąbrowski J. - Krystyn Lach Szyrma - syn ziemi mazurskiej. Olsztyn 1971 "Pojezierze".

5. Cieślak T. - Sylwetki mazurskie i kaszubskie. Warszawa 1967 Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza.

6. Dzieje Warmii i Mazur w wypisach. Warszawa 1964 Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych.

7. Jasiński J. - Andrzej Samulowski 1840-1928 Olsztyn 1976 "Pojezierze"

8. Oleksiński J. - Bard ziemi mazurskiej. Warszawa 1972 "Nasza Księgarnia".

9. Oracki T. - Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla. W-wa 1963 PAX

10. Sawicka H. - Maria Zientara-Malewska. Olsztyn 1981 "Pojezierze".

11. Sukertowa-Biedrawina E. - Karty z dziejów Mazur. Olsztyn 1961 "Pojezierze".

12. Szostakowska M. - Emilia Sukertowa-Biedrawina 1887-1970. Olsztyn 1978 "Pojezierze".

13. Wakar A. - O polskości Warmii i Mazur w dawnych wiekach. Olsztyn 1969 "Pojezierze".

Propozycja plakatu informacyjnego:

UWAGA CZYTELNICY !

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w rozwiązaniu krzyżówki na temat : postacie związane z regionem Warmii i Mazur pod hasłem - "Bliżej regionu".
W rozwiązaniu krzyżówki pomoże Ci szczegółowy zestaw literatury regionalnej. Wśród osób, które rozwiążą krzyżówkę z hasłem, rozlosowane zostaną nagrody książkowe.

Termin składania rozwiązanych krzyżówek do dnia:

Oprac. Ewa Awianowicz

Zdzisława Kozmowska
WBP w Olsztynie

13. "Wielka Gra" w bibliotece

Bibliotecznej imprezie w Filii nr 18 towarzyszyły nie mniejsze emocje uczestników niż telewizyjnej "Wielkiej Grze". Turniej przeznaczony początkowo dla dzieci starszych 12-15 letnich zainteresował również młodszych czytelników, zmobilizował do współzawodnictwa 16 uczestników. Miesiąc przygotowań poprzedził właściwe rozgrywki. Spośród zaproponowanych 4 tematów-największym "wzięciem" cieszył się pierwszy. Tematy były różnorodne.

1. A.Szklarski i jego książki
2. Rośliny chronione w Polsce
3. Udział młodzieży polskiej w II wojnie światowej
4. Podania i legendy Warmii i Mazur.

Uczestnicy turnieju dokonali wyboru tematów zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i możliwościami deklarując uczestnictwo wypełnieniem ankiety - zgłoszenia. Teraz bibliotekarki troszczyły się o bogatą literaturę przedmiotu.

Do każdego z tematów przygotowano 10 pytań pisemnych w formie testów w I etapie i 5 pytań ustnych do II-go etapu.

Do finału przygotowano cztery kolorowe plansze, ilustrujące poszczególne tematy. I tak:

Do pierwszego tematu wykonano planszę z ilustracjami książek A.Szklarskiego, do drugiego rośliny chronione w Polsce, to trzeciego - symbole Polski Walczącej i do czwartego ilustrację jednej z legend WiM.

W czasie przerwy po I etapie "zmagań" uczestnicy obejrzeli spektakl przygotowany przez teatrzyk "Sąsiedzi" z zaprzyjaźnionej Filii 20, Dla wszystkich uczestników turnieju i aktorów przygotowano poczęstunek - ciastka, cukierki, jabłka.

Drugi etap odbył się już przy udziale publiczności. Forma odpowiedzi - ustna. Pytania były ilustrowane fragmentami tekstów, muzyką, planszami. Wspaniała oprawa plastyczna towarzysząca imprezie miała wielorakie znaczenie.

Turniej zakończył miły akcent wręczenia nagród ufundowanych

przez WBP:
- 2-tomowe wydanie "Baśni" Grimm
- pięknie ilustrowane wydanie „Pana Tadeusza"
- album H.i A. Gucwińskich - „Znajomi z ZOO",
oraz materiałów popularyzacyjnych otrzymanych z Ligi Ochrony Przyrody.

O zwycięzcach turnieju powiadomiono listami gratulacyjnymi szkoły, znalazła się też drobna informacja w lokalnej prasie.

Wydaje się, że cele jakie organizatorzy postawili przed sobą organizując turniej - m.in. wyrabianie umiejętności wyszukiwania informacji, korzystanie z różnorakich pomocy naukowych, rozwijanie indywidualnych zainteresowań - został osiągnięty.

Autorką koncepcji i scenariusza oraz jej oprawy plastycznej była kol.Krystyna Makarewicz, która również ją przeprowadziła,

W załączeniu: zestaw pytań do tematu:"Udział młodzieży w II wojnie światowej". (opracowane przez K.Makarewicz).

Zestaw pytań do tematu: "Udział młodzieży polskiej w II wojnie światowej."

1. Podać dokładną datę wybuchu Powstania Warszawskiego (1 sierpnia 1944 r.).
2. Pod jakim kryptonimem (nazwą) działało harcerstwo w czasie okupacji? Podać nazwę organizacji. (Szare Szeregi)
3. Co było podstawową działalnością zastępów zawiszackich? (zdobywanie stopni i sprawności harcerskich, umiejętności rozpoznawania stopni wojskowych, rodzaje broni polskiej i wroga, sprawności terenowe, znajomość topografii, przygotowanie do służby pomocniczej, łączność, poczta itp.)
4. Podać tytuł gazetki wydawanej przez podziemie warszawskie (Biuletyn Informacyjny)
5. W nocy z 22 na 23 marca 43 roku w Warszawie miała miejsce głośna akcja "Pod Arsenałem". Jaki był cel i wynik tej akcji? (W wyniku akcji uwolniono 25 więźniów oraz "Rudego"-dowódcę

jednej z czterech warszawskich grup szturmowych - Janka Bytnara skatowanego podczas badań w Gestapo).

6. Podać datę podpisania aktu kapitulacji Powstania Warszawskiego (2 październik 1944 r.).

7. W pamiętnikach żołnierzy baonu "Zośka" spotykamy się ze skrótem WSK. Podać pełną nazwę organizacji kryjącej się pod tym skrótem.
(Wojskowa Służba Kobiet).

8. Co oznaczała godzina "W" ?
(godzina wybuchu powstania)

9. Wymienić kryptonimy 3 plutonów działających w Warszawie
(Sad, Felek, Alek)

10. Podać kryptonim Głównej Kwatery "Szarych Szeregów"
("Pasieka")

ETAP II

1. Wyjaśnić, co oznacza ten symbol (tu należy pokazać zawodnikowi namalowany symbol Polski Walczącej).

2. Wojenne, tajne harcerstwo działające pod kryptonimem "Szare Szeregi" dzieliło się według wieku na trzy szczeble organizacyjne. Proszę je wymienić.
("Grupy Szturmowe", "Bojowe Szkoły", szczebel "Zawiszy")

3. Przeczytać zawodnikowi fragment tekstu z książki R.Góreckiego "Przemoczone pod plecakiem osiemnaście lat" str.68-69. Proszę podać miesiąc i rok, w którym opisywane wydarzenia miały miejsce.
(sierpień 1944 r.)

4. Mottem książki R.Góreckiego "Przemoczone pod plecakiem..." są słowa piosenki. Podać tytuł piosenki z której słowa te pochodzą.
(Deszcz jesienny).

5. W "Pamiętnikach żołnierzy baonu "Zośka" znajdujemy wzmiankę o największej, udanej akcji zaczepnej "Zośki". Jaka to była akcja?

(akcja "Gęsiówka". Dotyczyła ataku na teren dawnego getta, zakończyła się uwolnieniem Żydów i zdobyciem broni i amunicji.

14. Wybór przepisów prawnych dotyczących bibliotek i spraw pracowniczych za okres: VII - IX.1987 r.

1. ZARZADZENIE Ministra PPiSS z dnia 28 marca 1987 r. w sprawie zasad ustalania liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisów na zakładowe fundusze socjalny i mieszkaniowy w uspołecznionych zakładach pracy (Monitor Polski Nr 10, poz.93).
2. ZARZADZENIE Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1987 r. w sprawie używania pojazdów samochodowych do celów służbowych (Monitor Polski Nr 19, poz.165).

Oprac. Barbara Piotrowska

V. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE.

15. Bestsellery polskiej literatury dziecięcej i młodzieżowej ostatniego 10-lecia (1977-1987).

Wykaz książek (nowości wydawnicze), które cieszyły się największym zainteresowaniem wśród młodych czytelników, ustalono po konsultacjach z bibliotekarzami olsztyńskich filii dziecięcych i młodzieżowych.

MUSIEROWICZ Małgorzata
Ida sierpniowa / Małgorzata Musierowicz; il. M.Musierowicz.- Wwa: "Nasza Księgarnia", 1981. - 216 s.
Wyd.2, Wwa 1986

Proces psychicznego dojrzewania 15-letniej licealistki Idy, która podejmuje pracę w czasie wakacji. Opis przeżyć i tarapatów dziewczyny, obraz jej domu rodzinnego, w którym panuje życzliwość i tolerancja.

Nagroda młodych czytelników w Harcerskiej Nagrodzie Literackiej w 1982 roku.

MUSIEROWICZ Małgorzata

Kłamczucha / Małgorzata Musierowicz ; il. M.Musierowicz. - Wwa : "Nasza Księgarnia", 1979. - 265 s.

Wyd.2, Wwa 1983

Problemy powszedniego dnia współczesnych nastolatków, ich pierwsza wielka miłość. Proces psychicznego dojrzewania bohaterki utworu Anielki, która dzięki kłamstwom i aktorskim zdolnościom uzyskuje pracę pomocy domowej u rodziców Pawełka. Dużo zabawnych perypetii.

w/g powieści zrealizowano film w reżyserii A.Sokołowskiej.

MUSIEROWICZ Małgorzata

Kwiat kalafiora / Małgorzata Musierowicz ; il. M.Musierowicz. - Wwa : "Nasza Księgarnia", 1981. - 238 s.

Wyd.2, Wwa 1985

Główna bohaterka 16-letnia dziewczyna doznaje wielu przeżyć w czasie roku 1977. Powodem jest pobyt matki w szpitalu oraz sprawy szkolne i sercowe. Obraz życia sympatycznej rodziny, w której panuje miłość i wyrozumiałość.

II nagroda ("Srebrne Koziołki") na V Biennale Sztuki dla Dziecka w Poznaniu w 1981 roku. W 1982 roku książka wpisana na Listę Honorową im.H.Ch.Andersena.

MUSIEROWICZ Małgorzata

Szósta klepka / Małgorzata Musierowicz ; il. M.Musierowicz.- Wwa : "Nasza Księgarnia", 1977. - 238 s.

Wyd.2, Wwa 1982

Perypetie szkolne, domowe i sercowe 16-letniej dziewczyny, w których bierze także udział jej rodzina. Uroki życia rodzinnego i problemy powszedniego dnia współczesnych nastolatków. Wyróżniona I nagrodą ("Złote Koziołki") na IV Biennale Sztuki dla Dziecka w 1979 roku w Poznaniu.

NIENACKI Zbigniew

Pan Samochodzik i człowiek z UFO / Zbigniew Nienacki ; il.Tomasz Borowski. - Wwa : "Nasza Księgarnia", 1985. - 282 s. il. -(Klub Siedmiu Przygód).

Przygody pana Samochodzika w Bogocie i na wyspie La Jauja. Spotkanie z Ralfem Dawsonem - człowiekiem z UFO i Robinem. Wspólne poszukiwania unikalnych zbiorów z Muzeum Złota uwieńczone sukcesem. Elementy fantastyki.

NIENACKI Zbigniew

Pan Samochodzik i Niewidzialni / Zbigniew Nienacki. - Olsztyn: "Pojezierze" 1977. - 321 s. il. - (Pan Samochodzik i...10)

Wyd.2, Olsztyn 1986

Kolejna powieść o przygodach pana Samochodzika. Poszukiwanie zaginionych w czasie wojny cennych dokumentów. Wykrycie międzynarodowej szajki handlarzy i przemytników dzieł sztuki - Niewidzialnych. Sensacyjna akcja dzieje się na Warmii i Mazurach.

NIENACKI Zbigniew

Pan Samochodzik i złota rękawica / Zbigniew Nienacki ; il.Tomasz Borowski.- Wwa : "Nasza Księgarnia", 1979. - 320 s. - (Klub Siedmiu Przygód).

Wyd. 3, Olsztyn 1986

Sensacyjna akcja ujawnia wiele szczegółów z historii Warmii i Mazur. Pan Samochodzik podejmuje poszukiwania autora przypadkiem odnalezionego wiersza, świadczącego o polskości tych ziem. W 1980 roku cykl o panu Samochodziku-z uwzględnieniem "Pana Samochodzika i złotej rękawicy".wyróżniono Harcerską Nagrodą Literacką.

Oprócz w/w pozycji ogromną poczytnością cieszyły się wznowienia powieści dla dzieci i młodzieży.

BANDAŚ Adam

Wakacje z duchami (1 wyd. 1962, ost. 1986).

BRZECHWA Jan

Akademia pana Kleksa (1 wyd. 1946, ost. 1964)

Podróże pana Kleksa (1 wyd. 1961, ost. 1965)

Tryumf pana Kleksa (1 wyd. 1965)
Pan Kleks (1 wyd. 1968, ost.pt. Pan Kleks. Akademia.Podróże)

CHMIELEWSKA Joanna
Zwyczajne życie (1 wyd. 1974, ost. 1984)

KORCZAKOWSKA Jadwiga
Bułeczka (1 wyd. 1957, ost. 1979)

NIENACKI Zbigniew
Nowe przygody pana Samochodzika (1 wyd.1970,ost.1982)
Pan Samochodzik i Fantomas (1 wyd.1973,ost.1982)
Pan Samochodzik i tajemnica tajemnic (1 wyd.1975,ost,1983)
Pan Samochodzik i Winnetou (1 wyd.1976,ost.1985)
Pan Samochodzik i zagadki Fromborka (1 wyd.1972,ost.1983)
Wyspa złoczyńców (1 wyd. 1964, ost.1983)

NIZIURSKI Edmund
Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (1 wyd.1959,ost,1985)
Sposób na Alcybiadesa (1 wyd. 1964,ost,1985)

OŻOGOWSKA Hanna
Chłopak na opak czyli z pamiętnika pechowego Jacka (1 wy 1960,ost.1984)
Za minutę pierwsza miłość (1 wyd.1972,ost.1976)

SIESICKA Krystyna
Jezioro osobliwości (1 wyd. 1966, ost. 1980)
Zapałka na zakręcie (1 wyd. 1966, ost. 1985)

SNOPKIEWICZ Halina
Słoneczniki (1 wyd. 1962, ost. 1980)

SZKLARSKI Alfred
Przygody Tomka na Czarnym Lądzie (1 wyd.1958,ost.1984)
Tajemnicza wyprawa Tomka (1 wyd.1963, ost.1985)
Tomek na tropach Jeti (1 wyd. 1961, ost.1985)
Tomek na wojennej ścieżce (1 wyd. 1959,ost.1984)
Tomek u źródeł Amazonki (1 wyd. 1967, ost.1986)
Tomek w krainie kangurów (1 wyd. 1957, ost. 1983)
Tomek wśród łowców głów (1 wyd. 1965, ost. 1983).

Oprac. Maria Grzelak
WBP Olsztyn.

16. Książki z literatury rolniczej zalecane dla rolników indywidualnych.

(wybór publikacji z ostatnich lat).

I. INFORMATORY OGOLNE. EKONOMIKA PRODUKCJI. MASZYNY ROLNICZE.

1. Co rolnik wiedzieć powinien. Praca zbiorowa. PWRiL, 1986.
2. Gospodarstwo przydomowe. Praca zbiorowa. PWRiL, 1986.
3. Maszyny rolnicze. Praca zbiorowa. PWRiL, 1986.
4. Rojewski M., Rychlik T., Stańko S. - Czynniki kształtujące poziom produkcji i dochodów w rolnictwie. PWRiL, 1987.
5. Stelmach J. , Maciejewski F. - Ekonomika i organizacja gospodarstw rolniczych. PWRiL, 1984.

II. UPRAWA ROŚLIN. OCHRONA ROŚLIN PRZED SZKODNIKAMI I CHOROBAMI. MELIORACJE ROLNICZE.

1. Babilas W., Kagan F. - Poradnik ochrony roślin. PWRiL, 1987.
2. Góral S., Góral M. - Trawy w uprawie polowej. PWRiL, 1987 r.
3. Jelinowska A. - Uprawa roślin kiszonkowych. PWRiL, 1981
4. Moraczewski R. - Łąkarstwo. PWN, 1986.
5. Nowoczesne technologie uprawy roli przy intensywnej produkcji roślinnej. Praca zbiorpwa. PWRiL, 1985.
6. Nowoczesna uprawa roślin. Praca zbiorowa. PWRiL, 1986
7. Podstawy melioracji rolnych. Praca zbiorowa. PWRiL, 1987.

III. OGRODNICTWO. OCHRONA ROSLIN OGRODNICZYCH PRZED SZKODNIKAMI I CHOROBAMI. WYKORZYSTANIE WARZYW I OWOCOW.

1. Czarnocka H. - Warzywa kapustne. PWRiL, 1985.
2. Dobrakowska-Kopecka Z., Ostrowski W. - Sadownictwo i warzywnictwo. PWRiL, 1985.
3. Dobrakowska-Kopecka Z., Pyszkowska K. - Warzywa z mojego ogródka. PWRiL, 1987.
4. Grudzień K. - Warzywa z działki przez cały rok. Polski Zw. Działkowców, 1987 r.

5. Kagan F., Studziński A. - Terminarz ochrony warzyw. PWRiL, 1986.

6. Pyszkowska K. - Przetwory w gospodarstwie domowym, PWRiL, 1987.

7. Reńczajska S. - Dobre i tanie, gdy przez nas wyhodowane - rozsada warzyw i kwiatów. PWRiL 1986.

8. Skierkowski J. - Pomidory w gruncie i pod folią PWRiL, 1982.

9. Schiffer H.J. - Zrób sam małą szklarnię. PWRiL, 1986.

10. Szkodniki i choroby roślin warzywnych. Praca zbiorowa. PWRiL, 1985.

11. Wasina Alewtina - Wykorzystanie roślin do zwalczania szkodników w sadach i ogrodach. PWRiL, 1987.

12. Ważbińska J. - Odpowiednim cięciem, formowaniem, nawożeniem i ochroną, regulujemy owocowanie drzew. PWRiL, 1986.

IV. HODOWLA ZWIERZĄT

1. Burgstaller G. - Praktyczne żywienie bydła. PWRiL, 1985.

2. Burgstaller G. - Praktyczne żywienie świń. PWRiL, 1986

3. Choroby bydła. Praca zbiorowa. PWRiL, 1985

4. Dziamski L. - Weterynaryjny poradnik rolnika. PWRiL, 1985.

5. Hodowla bydła. Praca zbiorowa. AR-T w Olsztynie, 1984.

6. Juszczak J. - Zasady wychowu cieląt. PWRiL, 1982.

7. Kaczmarek A. - Opas bydła. PWRiL, 1985.

8. Kolter G. - Pomieszczenia dla bydła. PWRiL, 1986.

9. Kopański R. - Racjonalny chów królików. PWRiL, 1984.

10. Nowoczesny chów zwierząt, Praca zbiorowa. PWRiL, 1986

11. Szklarzewicz J. - Chów kur i budowa kurników w gospodarstwach przydomowych i na działkach. Wyd. Akcydensowe, 1985.

12. Tomaszewska B. - Higiena w pasiece. PWRiL, 1987.

Wybrał mgr inż. Jerzy Nowierski
WOPR w Bęsi.

17. 70 lat Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich

(wybór nabytków WBP w Olsztynie w l.1977-1987).

A. 70 lat Związku Radzieckiego - rozwój państwa; stosunki międzynarodowe.

1. BASINSKI Euzebiusz
Od Lublina do Zgorzelca : współdziałanie Polski i ZSRR w rozwiązywaniu problemu niemieckiego 1944-1950 / Euzebiusz Basiński. - Warszawa : KiW, 1980. - 590 s. Bibliogr. s.575-580.

2. BORISOW Oleg, KOŁOSKOW Borys
Stosunki radziecko-chińskie 1945-1978 / Oleg Borisow, Borys Kłoskow ; przeł. z ros. Wilhelm Mensz, Władysław Głuchowski.- Warszawa I KiW, 1979. - 713 s.

3. BREŻNIEW Leonid
Aktualne problemy budownictwa partyjnego / Leonid Breżniew. - Warszawa : KiW, 1979. - 948 s.

4. BREŻNIEW Leonid
Zagadnienia rozwoju politycznego systemu społeczeństwa radzieckiego / Leonid Breżniew. - Warszawa : KiW, 1979. - 604 s.

5. DOKUMENTY i materiały do historii stosunków polsko-radzieckich / red. Tadeusz Cieślak ; J.A.Chrienow. - Warszawa : KiW T.10 : styczeń 1950 - grudzień 1955 / oprac. Wiesław Balcerzak. - 1982. - 588 s.

6. Gorbaczow Michaił
Artykuły i przemówienia / Michaił Gorbaczow ; [tł. z ros.] - Warszawa : KiW Moskwa : Progress, 1986. - 460 s., [1] k. portr.

7. GRIGORIAN L.A.
60 lat radzieckiej państwowości / L.A.Grigorian ; tł. [z ros.] Zygmunt Frank. - Warszawa : Wydaw.Prawnicze, 1978. - 248 s. : tab.

8. KIJAS Artur, MORZY Józef, OCHMIAŃSKI Jerzy
Zarys dziejów ZSRR / Artur Kijas, Józef Morzy, Jerzy Ochmiańs-

ki. - Warszawa : KiW, 1984. - 486 s. , [20] k. tabl. : fot., mapy. - Bibliogr. s. 447-457.

9. KOSTECKI Wojciech
Radziecka polityka zagraniczna : pokojowe współistnienie : 1956-1980 / Wojciech Kostecki. - Warszawa : KAW, 1983. - 183 s. - Bibliogr. s. 179-182. - (Fakty, Opinie, Komentarze)

10. KOSTRZEWA Eugeniusz Karol
Chwila wspomnień : życiorys Kraju Rad / Eugeniusz Karol Kostrzewa. - Warszawa : KAW, 1979. - 324 s.

11. KOWALSKI Włodzimierz T. , SKRZYPEK Andrzej
Stosunki polsko-radzieckie 1917-1945 / Włodzimierz T.Kowalski, Andrzej Skrzypek. - Warszawa : KAW, 1980. - 305 s. : il. - Bibliogr. s.286-287

12. KUMANIECKI Jerzy
Pokój polsko-radziecki 1921 : geneza, rokowania, traktat, komisje mieszane / Jerzy Kumaniecki. - Warszawa : Inst.Krajów Socjalist. PAN ; Biblioteka Nar., 1985. - 240 s. , [12] s. il. : faks., fot., portr. - Bibliogr. s. 219-233

13. LENIN Włodzimierz
O międzynarodowym znaczeniu doświadczeń radzieckich : wybór / Włodzimierz Lenin : [tł. z ros.] . - Warszawa : KiW, 1982.-[illegible]

14. LENIN Włodzimierz
O pokojowym współistnieniu : wybór / Włodzimierz Lenin : [tł. z ros.] Warszawa : KiW ; Moskwa : Progress, 1986. - 229 s. - (Biblioteka Młodych).

15. ŁUKAWSKI Zygmunt
Historia Syberii / Zygmunt Łukawski. - Wrocław : Gdańsk [i in.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1981. - 394 s. : fot., mapy. - Bibliogr. s. 362-371.

16. MATERSKI Wojciech
ZSRR [Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich] i zbiorowe bezpieczeństwo : Liga Narodów - ONZ [Organizacja Narodów Zjednoczonych] / Wojciech Matarski. - Warszawa : Wyd. Min. Obrony Nar. , 1984. - 241 s. - (Militaria i Polityka).

17. O WSZECHSTRONNY rozwój człowieka / red. nauk. Wacław Barszczewski ; Jan Łysek. - Warszawa : KAW, 1977. - 296 s. : il. - (ZSRR Dziś i Jutro ; 4)

18. OLEJNICZAK Maciej
Polsko-radzieckie kontakty kulturalne po II wojnie światowej: fakty - problemy / Maciej Olejniczak ; Inst. Krajów Socjalist. PAN. - Wrocław, Gdańsk [i in.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1977. - 190 s. : tab.

19. PŁAZA Bogusław
Kultura zbliża narody : PRL [Polska Rzeczpospolita Ludowa] - ZSRR [Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich] / Bogusław Płaza - Warszawa : "Interpress", 1978 . - 107 s. : il. [także kolor.]

20. POLITYKA zagraniczna Związku Radzieckiego / przedm. Andriej Gromyko ; red. nauk. D.Owsianyj ; z ros. przeł. Teofila Wajntraubowa. Warszawa : KiW, 1981. - 577 s.

21. POLSKA - ZSRR [Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich] : internacjonalistyczna współpraca - historia i współczesność / Janusz W.Gołębiowski [i in.] ; Inst. Ruchu Robotn. WSNS przy KC PZPR ; INST. Marksizmu - Leninizmu przy KC PZPR. - Warszawa : KiW, 1977-1978
T. 1.-1977. - 312 s.
T. 2.-1978. - 383 s.

22. POLSKO-radzieckie stosunki kulturalne 1944-1949 : dokumenty i materiały / oprac. Wiesław Balcerak [i in.] ; pod red.nauk. Wiesława Balceraka ; Instytut Krajów Socjalist. PAN. - Warszawa : PWN, 1984.-718 s.

23. RÓZIEWICZ Jerzy
Polsko-radzieckie stosunki naukowe w latach 1918-1939 / Jerzy Róziewicz. - Wrocław [i in.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1979. - 316 s. : il. - Sum. Rez.

24. SKRZYPEK Andrzej
Kronika koegzystencji : zarys stosunków polsko-radzieckich w latach 1921-1939 / Andrzej Skrzypek. - Warszawa : PWN, 1982. - 273 s. , [6] k. tab. : il., portr.

25. SOJUSZ braterski / [kom. red. Michał Antipow i in.] . - Warszawa : KAW, 1977. - 290 s. : il., portr., tab. - (ZSRR Dziś i Jutro ; 6)

26. SZKICE z historii polityki zagranicznej ZSRR / pod red. Piotra Łossowskiego ; Inst. Krajów Socjalist. PAN - Wrocław [i in.] : Zakł. Nar. im.Ossolińskich, 1977. - 226 s.

27. SZYMCZAK Tadeusz
Ustrój europejskich państw socjalistycznych / Tadeusz Szymaczk - Warszawa : PWN, 1983. - S. 263-365 : Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

28. SZYMCZAK Tadeusz
Ustrój polityczny Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (1936-1976) / Tadeusz Szymczak. - Wrocław [i in.] : Zakł.Nar. im.Ossolińskich, 1978. - 373 s. : tab. - Bibliogr. s.365-374

29. ŚLUSARCZYK Jacek
Polityka rządu generała W.Sikorskiego wobec ZSRR : z dziejów stosunków polsko-radzieckich od września 1939 do kwietnia 1943 / Jacek Ślusarczyk ; Inst. Krajów Socjalist. PAN. - Warszawa : IKS PAN, 1985. - 189 s. - Bibliogr. s. 176-189

30. ŚLUSARCZYK Jacek
Zagadnienie sojuszu polsko-radzieckiego w programach i działalności lewicy polskiej w latach 1941-1945 / Jacek Ślusarczyk. - Wrocław, [i in.] : Zakł. Nar. im.Ossolińskich. - 189 s. - Bibliogr. s. 173-187

31. WALICHNOWSKI Tadeusz
Sojusz narodów ZSRR i Polski / Tadeusz Walichnowski. - Warszawa : KAW, 1978. - 142 s.

32. WALICHNOWSKI Tadeusz
ZSRR : rozwój i międzynarodowe znaczenie / Tadeusz Walichnowski. - Warszawa : PWN, 1977. - 443 s. : il. , mapy, tab.

33. WILK Marian
Moskwa poprzez wieki / Marian Wilk. - Warszawa : KiW, 1978. - 506 s. : il. - Bibliogr. s. 476-477. - Słown.biogr. s. 488-506

34. WILK Marian
Od Petersburga do Leningradu / Marian Wilk. - Warszawa : KiW, 1980. - 468 s. : il. - Bibliogr. s. 448-449

35. WIŚNIEWSKI Grzegorz
Polsko-radzieckie stosunki kulturalne w latach siedemdziesiątych : współpraca kultur artystycznych / Grzegorz Wiśniewski. - Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1980. - 282 s. , [8] k.tab. : il.

36. STUDIA z dziejów ZSRR i Europy Środkowej / Wiesław Balcerak i in. ; red. Janusz Żarnowski ; Inst.Historii PAN.-Wrocław: Zakł. Nar. im.Ossolińskich.
T.13. - 1977. - 240 s.
T.14. - 1978. - 268 s.
T.15. - 1979. - 262 s.
T.16. - 1980. - 274 s.
T.17. - 1981. - 259 s.
T.18. - 1983. - 247 s.
T.19. - 1983. - 271 s.
T.20. - 1984. - 278 s.
T.21. - 1985. - 266 s.
T.22. - 1986. - 250 s.

37. Z DZIEJÓW stosunków polsko-radzieckich i rozwoju wspólnoty państw socjalistycznych : studia i materiały / red. Włodzimierz T.Kowalski. - Warszawa : KiW
T.17. - 1978. - 230 s.
T.18. - 1978. - 216 s.
T.19. - 1979. - 189 s.
T.20. - 1980. - 188 s.
T.21. - 1980. - 273 s.
T.22. - 1980. - 239 s.
T.23. - 1981. - 239 s.
T.24. - 1982. - 231 s.

B. Rewolucje: lutowa i październikowa.Wojna domowa 1918-1920

1. BERNAŚ Franciszek
Narodziny epoki / Franciszek Bernaś. - Warszawa : MAW, 1979 -
T.1 : Przed burzą. - 1979. - 407 s. [16] k. il.

2. BURDŻAŁOW Edward
Rewolucja lutowa 1917 r. : Moskwa, front, prowincja / Edward Burdżałow ; przeł. z ros. Romuald Wojna. - Warszawa : PWN, 1977. - 710 s.

3. BUTKIEWICZ Tadeusz, ŚLISZ Andrzej
Polscy żołnierze Października / Tadeusz Butkiewicz, Andrzej Ślisz. - Warszawa : KAW, 1977. - 165 s., [24] k. tab. :il. - Bibliogr. s. 165-166

4. ENCYKLOPEDIA Rewolucji Październikowej / red. nauk.Ludwik Bazylow, Jan Sobczak. - Warszawa : Wiedza Powsz., 1977. - 488 s. : il.

5. LENIN Włodzimierz
O rewolucji październikowej / Włodzimierz Lenin ; tł.z ros. - Warszawa : KiW, 1977. - 358 s. : il.

6. ŁUKAWSKI Zygmunt
Polacy w rosyjskim ruchu rewolucyjnym : 1894-1907 / Zygmunt Łukawski. - Warszawa : KiW, 1984. - 308 s.

7. PEŁCZYŃSKI Stefan
Lenin - wolność i władza / Stefan Pełczyński. - Warszawa : PIW, 1981. - 417 s.

8. REED John
Dziesięć dni, które wstrząsnęły światem / John Reed ; [przeł. z ang. Aleksander Dobrot] . - Wyd.6. - Warszawa : KiW, 1977. - 448 s. [12] k. tab. : il.

9. REWOLUCJA Październikowa a światowy rewolucyjny proces : materiały z sesji naukowej zorganizowanej z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej : Katowice 27-28 października 1977 / red. nauk. Henryk Rechowicz. - Katowice : Uniw. Śląski, 1979. - 548 s.

10. REWOLUCJA Październikowa : w sześćdziesiątą rocznicę : 1917-1977 / Inst.Bibliograf. Biblioteki Narodowej. - Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1977. - 65 s. - (Poradniki Bibliograficzne)

11. ROK siedemnasty w Piotrogrodzie : październikowe powstanie zbrojne / pod red. S.Wałka [i in.] ; wyd. pol. pod red. Ludwika Bazylowa ; przeł. [z ros.] A.Ślisz, J.Urbańska-Śliaz, A.Szymanski. - Warszawa : PWN, 1977. - 826 s., [16] k. tab.

12. ROSJA w okresie pierwszej wojny światowej i rewolucji lutowej / pod red. Ludwika Bazylowa. - Warszawa : PWN, 1977. - 169 s. - (Prace XI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich / Polskie Tow. Historyczne ; 8)

13. RUSINOWA Izabella, WITUCH Tomasz
Między rewolucją francuską a rewolucją październikową / Izabella Rusinowa, Tomasz Wituch. - Warszawa : Wydaw.Szk. i Pedagog., 1980.- 343 s. : il. - (Teksty Źródłowe do Nauczania Historii Powszechnej)

14. SOBCZAK Jan
Pierwsze dni rewolucji : kronika 6 XI - 3 XII 1917 r. / Jan Sobczak. - Wyd. 2 popr. - Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Nar., 1977. - 482 s.

15. TELESZYŃSKI Janusz
Gorejący płomień : Feliks Dzierżyński : 1877-1926 / Janusz Teleszyński. - Wyd.2 popr. i uzup. - Warszawa : Wydaw.Min.Obrony Nar. , 1981. - 250 s. - [8] tab. : il. - Bibliogr. s.247-251

16. WIELKA Socjalistyczna Rewolucja Październikowa a współczesność: materiały międzynarodowej sesji naukowej z okazji 60 rocznicy Rewolucji Październikowej, 20-21 X 1977 : sekcja historyczna / pod red.Antoniego Czubińskiego i Stanisława Sierpowskiego. - Poznań : Uniw. im. Adama Mickiewicza, 1979. - 160 s. - (Historia ; nr 81)

17. WILK Marian
Rok 1917 w Rosji / Marian Wilk. - Warszawa : Wyd. Szk.i Pedagog. 1983. - 237 s. : il. - Bibliogr. s. 237.- (Szkice z Dziejów Powszechnych)

18. WOJNA Romuald
Walka o ziemię w Rosji 1917 roku / Romuald Wojna. - Wrocław , [i in] Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1977. - 288 s. : tab.- Bibliogr. s.260-

C. Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego.

1. LENIN Włodzimierz
O międzynarodowym znaczeniu doświadczeń radzieckich / Włodzimierz Lenin ; [tł. z ros.].- Warszawa : KiW, 1986. - 350 s.

2. LENIN Włodziemierz
O partii / Włodzimierz Lenin ; [tł.z ros]. - Warszawa : KiW, 1981

3. POD KIEROWNICTWEM KPZR [Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego]/ red.nauk. Tadeusz Walichnowski. - Warszawa : KAW, 1977. - 214 s. : il. -(ZSRR - Dziś i Jutro ; 5)

4. PROGRAM Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego : nowa redakcja uchwalona przez XXVII Zjazd KPZR. - Warszawa : KiW, 1986.- 93 s.

5. ZASADA internacjonalizmu w działalności KPZR / I.N.Jodin [i in] ; przeł. [z ros.] Julian Finkelsztein, Stanisław Radziszewski. - Warszawa : KiW, 1977. - 357 s. : tab.

6. ZJAZD
XII Zjazd Komunistycznej Partii (bolszewików) Rosji : 17-25 kwietnia 1923 : stenogram. / tł. z ros. Stanisława Mirska, Andrzej Ślisz. - Warszawa : KiW, 1980. - 1311 s.

7. ZJAZD
XXVI Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego : podstawowe dokumenty : 23 luty - 3 marca 1981 / Warszawa : KiW, 1981.- 318 s.

8. ZJAZD
XXVII Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego : 25 lutego - 6 marca 1986 : podstawowe dokumenty. - Warszawa : KiW, 1986. - 439 s.

D. GEOGRAFIA, PRZEWODNIKI TURYSTYCZNE.

1. BRAGIŃSKI Włodzimierz
Turystycznym szlakiem po ZSRR : przewodnik / Włodzimierz Brągiński ; tł. z ros. Barbara Górna, Helena Szymańska. - Moskwa : "Raduga", 1985. - 253 s. , 16 tab. : il. kolor.

2. CZERNOW Władimir
Moskwa : mały przewodnik / Władimir Czernow ; przekł. z ros. Irena Nomańczukowa. - Warszawa : Sport i Turystyka, 1980. -186 s. + mapa kolor.

3. DWIŃSKI Emanuel
Moskwa i jej okolice : przewodnik / Emanuel Dwiński ; przeł. [z ros.] Maria Dolińska. - Moskwa : "Raduga", 1983. - 423 s. : il., 16 tab. kolor. + mapa kolor.

4. FINICKA Zofia
Samarkanda : przewodnik / Zofia Finicka ; tł. [z ros.] Maria Dolińska. Moskwa : "Raduga", 1985. - 111 s. : il. także kolor mapka

5. KIEV
Kiev : enciklopedičeskij spravočnik / pod red. A.V.Kudrickogo. - Kiev : Gławnaja Red. USE, 1982. - 694 s. : il., 13 tab. [także kolor.]

6. RAKOWSKI Jerzy
Wokół Moskwy : mały przewodnik turystyczny / Jerzy Rakowski. - Warszawa : KAW, 1980. - 58 s., [2] tab.kolor. : il.

7. SPALLE Światosław
Nadbałtyckie republiki ZSRR : mały przewodnik turystyczny / Światosław Spalle. - Warszawa : KAW, 1980. - 69 s. : il., [2] tab. kolor

8. SPALLE Światosław
ZSRR : informator turystyczny / Światosław Spalle. - Warszawa : KAW, 1982. - 253 s. : il.

9. SUCHAR Włodzimierz
Na spotkanie z Jenisejem / Zbigniew Suchar. - Warszawa : KiW, 1980. - 245 s., [8] k. il. - (Kolekcja Literatury o Krajach Socjalistycznych).

10. TIURIKOW W.
Buchara : przewodnik / W.Tiurikow ; [przeł. z ros. Barbara Górna] - Moskwa : "Raduga", 1985. - 79 s. : fot. [także kolor.] , 1 pl.

11. WALICHNOWSKI Tadeusz
ZSRR państwo wielonarodowe : (1922-1982) / Tadeusz Walichnowski - Wyd. 3 popr. - Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Nar., 1982. - 183 s. : il., tab.

12. WOŁOBUJEW Oleg
Wielka Jałta : przewodnik / Oleg Wołobujew. - Moskwa : "Progress", 1980. - 200 s. : il. [także kolor.]

13. WÓJCIAK Tadeusz
Wzdłuż Wołgi i Donu : mały przewodnik turystyczny / Tadeusz Wójciak. - Warszawa : KAW, 1980. - 82 s. : il., 2 [tab]kolor.

Oprac. Maria Czapiewska

18. Jan Antoni Grabowski

/zestawienie bibliograficzne/

Jan Antoni Grabowski / pseud. Dr Antoni Wolski, J.A.Rawski/ urodził się w 1882 r. w Rawie Mazowieckiej w środowisku inteligencji. Średnią szkołę handlową ukończył w Łodzi, a następnie studiował na Wydziale Chemii Politechniki Warszawskiej. Tytuł inżyniera technologa uzyskał w 1902 r. Przez cztery lata pracował w szkolnictwie jako nauczyciel matematyki. Na dwa lata przerwał tę pracę udając się do Monachium celem studiowania historii sztuki. Po powrocie do kraju ponownie oddał się pracy nauczycielskiej. Napisał kilka podręczników geometrii dla szkół powszechnych, rzemieślniczych, dla samouków, broszurę metodyczną dla nauczycieli. W latach 1919-1920 służył w armii Hallera. W ciągu następnych lat mieszkał w Warszawie, Chełmnie, Toruniu, Olsztynie. W swoim życiu zawodowym pełnił prócz pracy nauczycielskiej wiele różnych funkcji : inspektora szkół zawodowych, inspektora Urzędu Ubezpieczeń, kierownika Wydziału Kultury i Sztuki (w Olsztynie), inspektora w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Zmarł 19 lipca 1950 r.

Twórczość dla dzieci rozpoczął w 1916 r. i mimo swoich rozlicznych zainteresowań i zajęć nigdy jej nie porzucił.

Poniższe zestawienie obejmuje całą twórczość literacką Grabowskiego. Rejestrowano pierwsze wydanie, a w adnotacji podawano informację o ostatnim. Daje to obraz wznowień i popularności pewnych pozycji.
Nie uwzględniono prac pisarza z dziedziny matematyki, monografii i przewodników po miastach i regionach, w których okresowo mieszkał (Chełmno, Grudziądz, Toruń, Warmia i Mazury).
Nie zarejestrowano też jego prac edytorskich.

Praca nad poniższym zestawieniem pozwoliła stwierdzić, że ilość wznowień i popularność pisarza wśród najmłodszych czytelni-

ków nie pozostaje w żadnej proporcji do ilości tekstów poświęconych temu autorowi. W ciągu całej historii powojennej napisano o nim nie więcej niż 10 stron. Ten pisarz, który kilka pokoleń dzieci polskich nauczył obcować ze światem czworonożnych przyjaciół, zasługuje z pewnością na obszerne udokumentowanie swego pracowitego życia i twórczości.

Twórczość

GRABOWSKI Antoni Jan

1. Bajka o przewoźniku, wodnicy i słońcu. - Wwa, 1916
2. Herkules. - Wwa, 1916
3. Hektor, królewicz trojański. - Wwa, 1916
4. Granum salis. - Wwa, 1922
5. Jak Tomek Kowalczyk do nieba się dostał. - Wwa, 1922
6. Spadające gwiazdy. - Wwa, 1922
7. Wicek Świerszczyk i Karaluch Smalec. - Wwa, 1923. Wyd.ost. : wyd. 2.-1924
8. Finek : opowiadanie dla dzieci. - Wwa, 1923
   Wyd. ost. : wyd. 12,powojenne 7.-Olsztyn, 1981
9. Przygody Józi w Agrykoli. - Wwa, 1924
10. Europa, prawdziwa historia o kotce. - Wwa, 1929
    Wyd. ost. : wyd. 8. - Olsztyn, 1981
11. Jaśko z Mirachowa : baśń . - Wwa, 1925
12. Jagusia Machajówna : opowiadanie. - Wwa, 1926
13. Reksio i Pucek : historia psich figlów. - Wwa, 1929
    Wyd. ost. : wyd. 15.-Wwa, 1987
14. Puc, Bursztyn i goście. - Wwa, 1933
    Wyd. ost. : wyd.14.-Wwa, 1983 ; Wyd.druk.brail.Wwa,1975,egz.27
15. Skarb na Sumatrze. - Wwa, 1935
    Wyd. ost. : wyd. 2.-Wwa, 1941
16. Psie figle. - Częstochowa, 1936
17. Skrzydlate bractwo : opowiadania. - Wwa, 1936
18. Fartuch w kałuży : wielka psia opera, która zaczyna się dość ponuro, za to kończy się wcale wesoło, ze śpiewami, tańcami i w ogóle. - Wwa, 1937
    Wyd. ost. : wyd. 2. Wwa 1938
19. Kochany zwierzyniec : opowiadania . - Wwa, 1939
    Wyd. ost. : wyd. 7.-Olsztyn, 1980

20. Wilk, koza i kóźlęta : powieść dla dzieci. - Wwa, 1949
21. Opowiadania. - Wwa, 1950. - 2 t.
Wyd.ost. : wyd. 6. Wwa, 1967
22. Słoń Pytajło : przygoda w 10 odsłonach,z angielskiego. - Wwa, 1951 [sztuka dla teatru kukiełkowego]
23. Puch, kot nad koty. - Wwa, 1952
Wyd.ost. : wyd. 4 [właść. 5]. - Olsztyn, 1984
24. Gąska Małgosia. - Wwa, 1959
25. Imieniny Haneczki. - Wwa, 1960
26. Czarna owieczka. - Wwa, 1966
Wyd. ost. : wyd. 6. Wwa, 1986

O autorze i twórczości

27. Białek Józef Zbigniew
Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1918-1939 : zarys monograficzny : materiały / Zbigniew Józef Białek. - Wwa : WSiP 1979. - S. 165-166.
28. Białkowska Barbara : Jan Grabowski - przyjaciel dzieci i zwierząt. Por. Bibl. 1958 nr 5 s. 133-137, bibliogr., il.
29. Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży / red. nauk. Krystyna Kuliczkowska, Barbara Tylicka. - Wwa : Wiedza Powsz., 1984. - S. 127-128 : Grabowski Jan Antoni.
30. Skrobiszewska Halina : Jan Antoni Grabowski. Tyg. Kult. 1966 nr 1 s. 5,il.
31. Słownik współczesnych pisarzy polskich / oprac. zespół pod red. Ewy Korzeniewskiej. - Wwa : PWN, 1963. - T. 1 : a-l. - S. 597-599 : Grabowski Jan Antoni.

Oprac. Jolanta Juran

19. Astrid Lindgren

(zestawienie bibliograficzne)

"Jest pięćset powodów,dla których zacząłem pisać książki dla dzieci, ale dla zaoszczędzenia czasu wspomnę jedynie o najważniejszych. Dzieci czytają książki, a nie recenzje. Gwiżdżą na opinie krytyków. Nie pragną odnaleźć własnego ja. Nie przejmują się psychologią.Nie znoszą socjologii. Nie próbują zrozumieć Kafki

i "Finnegans Wake". Wierzą nadal w Boga, rodzinę, w anioły, diabły, czarownice, krasnale, logikę, interpunkcję i inne starodawne wymysły. Nie lubią komentarzy i przypisów. Gdy książka jest nudna, ziewają bez żenady nie przejmując się autorytetami. Nie oczekują, że ich ulubieni pisarze zbawią ludzkość. Mimo młodego wieku wiedzą dobrze, że przekracza to możliwości jednostki. Tylko dorośli mogą mieć tak dziecinne złudzenia".

Te słowa I.B. Singera wypowiedziane w czasie pobytu w Sztokholmie w r. 1978, gdy pisarz przybył tam po odbiór nagrody Nobla, Astrid Lindgren uznaje za własne pisarskie credo.

Osiemdziesięcioletnia dziś pisarka cieszy się wielką popularnością na świecie. Także wśród polskich dzieci, które przyznały jej w 1978 r. Order Uśmiechu.

Astrid Lindgren urodziła się 14 lutego 1907 roku w Vimmerby. Dzieciństwo swoje i rówieśników opisała w "Dzieciach z Bullerbyn", gdzie zaszyfrowała siebie pod imieniem Lisy. Młodość miała trudną. W latach kryzysu nie został jej oszczędzony los samotnej matki bez dachu nad głową, bez pracy. W tym czasie korzysta z pomocy organizacji kobiecych i wiąże się z ruchem walczącym o równouprawnienie kobiet. Pisać zaczyna w latach trzydziestych. Początkowo są to artykuły, miniaturowe opowiadanka dla dzieci. "Były to po prostu idiotyczne, głupawe bajeczki, napisane bez ładu i składu, i aż dziw bierze, że ktoś je chciał wtedy publikować" - powie w wywiadzie dla "Nowych Książek". Książkowy debiut przypada na r. 1944. Jest to powieść "Zwierzenia Britt-Mari" napisana na ogłoszony przez jedno z wydawnictw konkurs literacki. Regulamin domagał się "prac o miłości do domu i rodziny oraz o powadze i odpowiedzialności w stosunku do płci przeciwnej". Pisarka nie przywiązuje wagi do tego utworu. Za początek swojego prawdziwego pisarstwa uważa spisywanie przygód Pippi Langstrump. W wywiadach często opowiada o okolicznościach narodzin Pippi. Wymyślane na gorąco odcinki przygód tej bohaterki powstawały na zamówienie chorej na zapalenie płuc córki. Astrid Lindgren snuła te opowieści w 1941 r., ale dopiero w trzy lata później, gdy sama leżała w łóżku z unieruchomioną nogą, postanowiła spisać je i ofiarować córce na imieniny. Pierwsza książka o Pippi - czyli naszej Fizi Pończoszance - wyszła w 1945 r. Początkowo była odrzucona przez redakcję jako zbyt bulwersująca.

Od tego czasu Astrid Lindgren pisze nieprzerwanie. Poniższe zestawienie obrazuje stan przekładów jej książek w Polsce. Odnotowuje

ono także wydawnictwa braillowskie - dla dzieci niewidomych. Sam fakt ich istnienia świadczy o wielkim czytelniczym zapotrzebowaniu. Nie znamy jeszcze w Polsce wszystkich powieści z cyklu o Emilu z Lönneberga, o Rasmusie, na tłumaczenie czeka też dalszy ciąg cyklu o detektywie Blomkviście oraz książka wspomnieniowa "Samuel August fran Sevetstorp och Anna i Hult".

Pisarka została uhonorowana licznymi nagrodami, m.in. za powieść "Bracia Lwie Serce" otrzymała Międzynarodową Nagrodę Literacką im. Janusza Korczaka, powieść "Mio, mój Mio" znalazła się na Liście Honorowej im. H.Ch. Andersena, a "Rasmus i włóczęga" przyniósł autorce tzw. małego Nobla - Medal im. H.Ch.Andersena.

Twórczość (wg chronologii polskich przekładów)

LINDGREN Astrid

1. Dzieci z Bullerbyn / tł. ze szw. I.Wyszomirska. Wwa : NK, 1957.- 372 s.
   Wyd.ost. 8-Wwa, 1982.
   Rec. : Tylicka B. Nowe Książ. 1957 nr 12 s. 721-722.

2. Rasmus, rycerz Białej Róży / tł. ze szw. I.Szuch-Wyszomirska. - Wwa : NK 1957, 163 s.

3. Nils Paluszek / tł. ze szw. I.Szuch-Wyszomirska.- Wwa : NK, 1958. - 124
   Wyd. ost. : wyd. 3.-Wwa, 1972

4. Rasmus i włóczęga / tł. ze szw. I.Szuch-Wyszomirska. - Wwa : NK, 1959.- 198 s.
   Rec. : K.K. [Kuliczkowska Krystyna]. Życie Lit. 1959 nr 51 s.10.

5. Karlsson z dachu / tł. ze szw. I.Szuch-Wyszomirska. - Wwa : NK, 1959. - 190 s.
   Wyd. ost. : wyd. 2.-Wwa, 1970
   Rec. : Kuliczkowska Krystyna. Nowe Książ. 1959 nr 11 s.676-677.

6. Fizia Pończoszanka / tł. ze szw. I.Wyszomirska. - Wwa : NK,1961. - 114 s.
   Wyd.ost. : wyd. 3.-Wwa, 1982
   Rec. : Wielgosławska A. Swiat Młodych 1971 nr 47 s. 7.

7. Zwierzenia Britt Mari / tł.ze szw. I.Wyszomirska. - Wwa : NK, 1962.-110 s.

8. Mio, mój Mio / tł. ze szw. M.Olszańska.- Wwa : NK, 1968.-149 s.
Wyd.ost. ; wyd. 2.-Wwa ,1973
Wyd. druk brail. Wwa , 1970 egz.11.
Rec. : Olszańska B. Nowe Książ. 1969 nr 5 s.318

9. Emil ze Smalandii / tł. ze szw. I.Szuch-Wyszomirska.-Wwa : NK, 1971.-54 s.

10. Lotta z ulicy Awanturników / tł. ze szw. M.Olszańska. - Wwa : NK, 1971. - 50 s.

11. Dlaczego kąpiesz się w spodniach,wujku? / tł.ze szw.M.Olszańska. - Wwa : NK. 1972. - 274 s.
Wyd.ost. : wyd.2.-Wwa, 1976
Wyd. druk brail. Wwa, 1973 - egz.12
Rec. : Dubas M. : Nowe Książ. 1972 nr 19 s. 69-70.

12. Detektyw Blomkvist / tł. ze szw. M.Olszańska. - Wwa : NK, 1973.- 138 s.
Wyd. druk brail. Wwa, 1974 - egz.10.
Rec. : Żukrowski W. Tryb. Ludu 1973 nr 243 s.7 ; Walczak D. Nowe Książ. 1974 nr 4 s. 65-66.

13. Chłopiec w złotych spodniach. - Wwa , 1975. - druk brail.,egz.12

14. Fizia Pończoszanka na Południowym Pacyfiku / tł. ze szw. Teresa Chłapowska. - Wwa : NK, 1984. 112 s.

15. Fizia Pończoszanka wchodzi na pokład / tł.ze szw.Teresa Chłapowska. - Wwa : NK, 1984. - 112 s.

16. Bracia Lwie Serce / tł. ze szw. Teresa Chłapowska. - Wwa : NK, 1985. - 224 s.
Rec. : Bielawska H. Nowe Książ. 1986 nr 2 s. 8-11,il.

17. Ronja, córka zbójnika / tł. ze szw. Anna Węgleńska. - Wwa : NK, 1985. - 256 s.
Rec. : Tessarowicz-Pakuła I. Nowe Książ. 1986 nr 2 s.12-14.

Opracowania , wywiady

18. Co dobre dla dzieci ? Forum 1987 nr 25 s. 20-21,il.

19. Edstrom Vivi : Astrid Lindgren. Tł. Krzysztof Bąk. Nowe Książ. 1986 nr 2 s. IV okł., 6-7.

20. Krzemiński Adam : Pokonaj tego smoka w sobie. Polityka 1982 nr 15 s.9

21. Lindgren Astrid : Dzieci śnią o potędze. Rozm. przepr. Krzysztof Bąk. Nowe Książ. 1985 nr 10 s. 80-84,il.

22. Lindgren Astrid : Piszę dla dziecka,którym byłam. Rozm.przepr. Krzysztof Bąk. Nowe Książ. 1986 nr 2 s. 1-5.

23. ŻORNIAK Wojciech : Uśmiech Astrid Lindgren. Razem 1978 nr 30 s.41,il.

Oprac. Jolanta Juran

VI. NOWOŚCI WYDAWNICZE

20. Nowe książki o Warmii i Mazurach

(lipiec - wrzesień 1987r.)

Publikacje niebeletrystyczne

1. CYGAŃSKI Janusz
Muzeum Budownictwa Ludowego : Park Etnograficzny w Olsztynku / Janusz Cygański. - Olsztynek : Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku, 1987. - 53, [1] s. : il.
Książka zawiera opis 39 zabytkowych obiektów budownictwa ludowego jakie znajdują się na terenie parku w Olsztynku, którego powierzchnia wynosi 39 ha. Obiekty te pochodzą z terenów Mazur, Warmii i Powiśla. W parku znajduje się także zespół budynków litewskich. Muzeum budownictwa Ludowego w Olsztynku jest jednym z najczęściej odwiedzanych muzeów tego typu w Polsce. I.

2. JACKIEWICZ Mieczysław
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne "Pojezierze" : XX lat działalności 1956-1986 : zarys / Mieczysław Jackiewicz. - Olsztyn : Wydaw. "Pojezierze", 1986. - 65,[3] s. : il.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu 30-lecia działalności SS-K "Pojezierze", które powołano do życia na zebraniu założycielskim 27 XI 1956 r. Rozdział wstępny zawiera program oraz główne kierunki działalności placówki. Następnie omówiono czasopisma "Pojezierza" oraz instytucje utworzone z inicjatywy Stowarzyszenia i działające pod jego patronatem m.in. Wydawnictwo "Pojezierze" oraz Ośrodek Badań Naukowych im. W.Kętrzyńskiego. II.

3. KUCZYŃSKI Stefan M.
Bitwa pod Grunwaldem / Stefan M.Kuczyński. - Katowice: "Śląsk", 1987. - 216 s. : il. ; 21 cm + Mapy : 11 map. - Bibliogr.

Książka przedstawia Polskę, Litwę i Zakon Krzyżacki w początkach wieku XV, omawia przyczyny konfliktu oraz plany wojenne obu stron. Główna część pracy dotyczy przebiegu bitwy pod Grunwaldem. Autor uwypukla postać Władysława Jagiełły, jako wielkiego wodza i polityka oraz twórcę genialnego planu strategicznego, budzącego zachwyt współczesnych znawców historii wojennej. Tekst książki uzupełniają: kalendarzyk wojny, słowniczek ważniejszych osób i bibliografia. Publikacja napisana jest bardzo przystępnie, może być przeznaczona dla szerokiego grona czytelników.I.

4. ŁUKASZEWICZ Bohdan
Olsztyn 1945-1985 : zapis czterdziestolecia / Bohdan Łukaszewicz. - Olsztyn : "Pojezierze", 1987. - 513 s. ; 22 cm.

Autorem publikacji jest historyk, adiunkt w Zakładzie Historii Ośrodka Badań Naukowych im. W.Kętrzyńskiego w Olsztynie. Całość publikacji wypełniają zapisy kronikarskie wydarzeń jakie miały miejsce w Olsztynie w okresie 40-lecia powojennego, uzupełniane niekiedy komentarzem, jak sam autor zastrzega w przedmowie "nie własnym, lecz fragmentami wypowiedzi publicystycznej czy dokumentu". Podstawę źródłową skąd autor czerpał zapisy stanowią materiały z olsztyńskich archiwów, Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz przekazy prasowe z czasopism regionalnych.II.

5. MAŁŁEK Janusz
Dwie części Prus : studia z dziejów Prus Książęcych i Prus Królewskich w XVI i XVII wieku / Janusz Małłek. - Olsztyn : Wydaw "Pojezierze", 1987.- 224 s. ; 24 cm. - Bibliogr.

Zbiór 16 rozpraw poświęconych zagadnieniu Prus Książęcych i Królewskich z nastawieniem na ich historię polityczną. Są

w nim prace z dziejów społeczeństwa, gospodarki, prawa, wojskowości, kościołów i kultury. Wszystkie rozprawy z tego tomu były już publikowane w RFN, NRD lub w Polsce. Razem tworzą pewną całość wzbogacającą wiedzę z dziejów Prus. II.

6. POSPIESZYLOWA Anna
Toponimia południowej Warmii : nazwy miejscowe / Anna Pospieszyłowa. - Olsztyn : "Pojezierze", 1987. - 276 s. ; 24 cm.
Praca dotyczy nazewnictwa geograficznego obszaru południowej Warmii i ukazuje wpływy trzech różnych systemów językowych - staropruskiego, niemieckiego i polskiego. Cz.1 pracy zawiera słownik nazw ułożonych w porządku alfabetycznym. Cz.2 - analityczna - przedstawia klasyfikację materiału z podziałem na nazwy osad samodzielnych i niesamodzielnych, omawia mechanizmy substytucyjne oraz daje analizę językową przedstawionego materiału. II.

7. SŁOWNIK gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur / oprac. Pracownia Słownika gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur Zakł. Językoznawstwa w Warszawie pod kier. Henryki Perzowej; PAN. Inst. Języka Polskiego. T.1 : A-C / red. Zofia Stamirowska. - Wrocław : Ossolineum, 1987. - 408 s. , 2 tabl. ; 24 cm.
Tom pierwszy słownika, który będzie zawierał kompletny zestaw gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur. Praca obejmuje wiele źródeł od w. XIX aż do możliwie współczesnych. Poprzedzona jest wstępem zawierającym historyczne dzieje tych terenów, szczegółowy opis gramatyczny gwar oraz spis źródeł. II.

Literatura piękna.

8. GRZYMKOWSKI Jerzy
Krople żywicy / Jerzy Grzymkowski. - Warszawa : Książka i Wiedza, 1987. - 272 s. ; 20 cm.
Akcja powieści toczy się w pierwszych latach po wojnie na Mazurach, gdzie działa konna grupa KB W, dowodzona przez młodego kapitana Boruckiego. Autor ukazując działania tej grupy, naświetla społeczne i narodowościowe problemy tego czasu i regionu. I.

9. NIENACKI Zbigniew
Wielki las / Zbigniew Nienacki. - Warszawa : Państ. Inst. Wydaw., 1987. - 416 s. ; 19 cm.
Powieść znanego olsztyńskiego pisarza, wcześniej drukowana we fragmentach w czasopismach "Odgłosy", "Krajobrazy", "Warmia

i Mazury", "Szpilki", którą krytyka przyjęła bardzo kontrowersyjnie. Autor próbuje ukazać różnorodność przeżyć związanych z uczuciem miłości w sensie biologicznym i duchowym. Tłem dla tych przeżyć jest sceneria leśna. W powieści odnajduje się wątki mazurskie. I.

Oprac. Bożena Wasilewska.

UWAGA

Cyfry rzymskie po adnotacjach treściowych oznaczają:
I - książki zalecane dla wszystkich bibliotek
II - dla bibliotek miejsko-gminnych (nierejonowych)
III- dla bibliotek rejonowych.

21. Źródła informacyjno-bibliograficzne

(wybór nabytków WBP w Olsztynie)

1. BIBLIOGRAFIA polska 1901-1939 / pod red. Janiny Wilgat;Bibl. Narod. Inst.Bibliogr. - Wrocław [i in.] :Zakł.Narod.im.Ossolińskich,1986 -

T. 1 : A - Bars / red. tomu Irena Olszewska ; [oprac.Maria Barbara Bieńkowa i in.] - 1986. - XL, 549 s. + Indeks alfabetyczny / oprac. Stefania Skwirowska : VI, 63 s.

Ukazał się pierwszy tom "Bibliografii polskiej 1901-1939", pracy, która wyrosła z bogatej tradycji polskiej bibliografii narodowej.

"Bibliografia 1901-1939" rejestruje w jednolitym układzie wydawnictwa opublikowane na ziemiach polskich (bez względu na język publikacji i narodowość autora) oraz polonica spoza ziem polskich. Zasięg chronologiczny bibliografii obejmuje okres od 1901 do sierpnia 1939. Zasięg wydawniczo-formalny obejmuje wydawnictwa zwarte (książki) - w tym także poszczególne tomy wydawnictw seryjnych i zbiorowych oraz wydawnictwa nutowe, atlasy map i albumy rycin.

Twórcy "Bibliografii polskiej 1901-1939" zastosować musieli pewną selekcję. Pośród wydawnictw krajowych przyjęto zasadę pomijania druków zawierających cztery strony i mniej. Jednak taka selekcja nie dotyczy prac autorskich, tekstów literackich i naukowych, jednodniówek,nut,norm,nadbitek i odbitek. Pominięto dokumenty życia społecznego - programy imprez,roz-

kłady jazdy, bilanse handlowe i księgowe, taryfy opłat, cenniki itp.

Opisy bibliograficzne udostępniają czytelnikom maksimum informacji - przyjęto zasadę podawania szczegółowego opisu.

Główny zrąb bibliografii podaje materiał w układzie alfabetycznym, tzn. w abecadłowym porządku haseł autorskich oraz haseł tytułowych (w opisach dzieł anonimowych lub dzieł więcej niż trzech autorów). Pozycje jednego autora wymienia się w abecadłowym porządku tytułów. Przy każdym nieomal opisie odnaleźć można informację wskazującą, które biblioteki posiadają daną pracę.

Dodatkiem do pierwszego tomu "Bibliografii polskiej 1901-1939" jest indeks alfabetyczny, ułatwiający korzystanie ze zrębu głównego. Wypada życzyć sobie, aby kolejne tomy ukazywały się systematycznie i szybko.

2. CYWIŃSKI Henryk

Z dziejów pieniądza na świecie / Henryk Cywiński. - Warszawa : KAW, 1986. - 174 s., [6] tabl. : il. - Bibliogr.

Praca Henryka Cywińskiego jest rozszerzeniem problematyki zawartej w książce pod tytułem "Życie pieniądza", wydanej w 1961 r. /w ramach biblioteki "Światowid"/.

Autor ograniczył treść książki do tych czasów i tych obszarów, na których zachodziły najbardziej istotne przemiany pieniądza. Starał się ukazać, że dialektyka rozwoju gospodarczego wyrugowała z obiegu pieniądz kruszcowy i zastąpiła go papierowym narzędziem wymiany. Czytelnik znajdzie w tej pracy ciekawe informacje o formach istnienia pieniądza w starożytności, średniowieczu i czasach późniejszych. Wykład urozmaicają ciekawostki i anegdoty. Książka napisana językiem przystępnym, zrozumiałym także dla czytelnika przeciętnego.

3. KIRYK Feliks

Nauk przemożnych perła / Feliks Kiryk ; rys. Zbigniew Kadprzak ; mapa Barbara Michalczyk. - Kraków : KAW, 1986. - 80 s. : il.

Pierwszy z 64 zeszytów z nowej serii wydawniczej (Dzieje narodu i państwa polskiego) przedstawiającej historię Polski od początku jej dziejów do wybuchu II wojny światowej.

Feliks Kiryk ukazuje w swojej pracy obraz szkolnictwa w Polsce średniowiecznej na tle prądów oświatowych w Europie chrześcijańskiej, z której czerpało wzory organizacyjne i dydaktyczne. Omawia powstanie Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i jego rozwój.

Twórcy serii zapowiedzieli, że zeszyty z "Dziejów narodu i państwa polskiego" przedstawiać będą czytelnikom problematykę historyczną w sposób przystępny i w ciekawej szacie graficznej.

4. KONINEK Mieczysław
Zaczęło się od fonografu / Mieczysław Koniek ; oprac. graf. Piotr Włodozeniec. - Kraków : PWM, 1986. - 112 s., 24 tabl. - (Kontrapunkty). - Bibliogr.

Autor przedstawia stuletnią już historię fonografii od pierwszych wynalazków po najnowsze osiągnięcia związane z użyciem komputerów. Opisuje przełomowe w historii fonografii wydarzenia oraz rozwój estetyki fonograficznej, śledzi związki fonografii z muzyką, kompozytorami i wykonawcami. Omawia rozwój firm fonograficznych, ich produkcję - jej wady i zalety.
Ilustracje ukazują rozwój fonografii od form najdawniejszych do najbardziej nowoczesnych.

Książka interesująca dla miłośników muzyki i osób zajmujących się rozwojem fonografii.

5. POLITYCZNY atlas świata / przygot. do dr. zesp. pod kier. Jana Łupka. - Wyd. specjalne "Nowych Czasów". - Wyd. pol. 2 uzup. i popr.-Warszawa : Wydaw. Współczesne RSW "Prasa,Książka,Ruch", 1986.- 158 s. : mapy [także kolor]

Najnowszy atlas świata ukazujący wszystkie kraje Europy, Ameryki, Afryki, Azji, Australii, Oceanii i Antarktydę. Informacje o krajach przedstawione zostały w następującym porządku : 1.położenie, 2.powierzchnia, 3.podział administracyjny, 4.stolica, 5.ludność, 6.warunki naturalne, 7.język urzędowy, 8.ludność, 9.historia i ustrój polityczny, 10.gospodarka.

Tekst uzupełniony jest licznymi mapkami, Dodatek do atlasu świata stanowią barwne mapy ukazujące na czterech kartach podziały polityczne kontynentów oraz flagi państwowe.

6. ZIELIŃSKA Zofia
Ostatnie lata Pierwszej Rzeczypospolitej / Zofia Zielińska ;oprac. graf. Andrzej Arcimowicz ; oprac. map Tomasz Kalanowski. - Warszawa : KAW, 1986. - 80 s. : il., mapy, tab. - (Dzieje Narodu i Państwa Polskiego / pod red. naukową Józefa Bieżki, Andrzeja Garlickiego).

W kolejnym zeszycie nowej serii popularnonaukowej "Dzieje narodu i państwa polskiego" Zofia Zielińska przedstawiła czasy

panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Bilans epoki stanisławowskiej wypada dodatnio. Autorka ukazała proces reform, osiągnięcia w dziedzinie oświaty (działalność KEN), przemiany w sferze stosunków społecznych, Sejm Czteroletni, Konstytucję 3 Maja, insurekcję 1794 r. - walkę o "wolność, całość, niepodległość".

Zrozumienie i zapamiętanie treści ułatwiają czytelnikowi liczne ilustracje i mapy umieszczone w tekście.

Oprac. Maria Czapiewska.

VII. 22. KALENDARIUM ROCZNIC I UROCZYSTOŚCI
(styczeń - marzec 1988 r.)

STYCZEŃ

1. I - 125 rocznica (1863r.) prapremiery opery Stanisława Moniuszki "Halka" w Warszawie.

DRUCKA Nadzieja
Stanisław Moniuszko / Nadzieja Drucka ; il. Zbigniew Łoskot - Wyd.2. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1976. - 256 s.

JACHIMECKI Zdzisław
Moniuszko / Zdzisław Jachimecki ; przypisy Witold Rudziński - Wyd. 2. - Kraków : PWM, 1983. - 284 s. - Bibliogr.- (Monografie Popularne)

RUDZIŃSKI Witold
Moniuszko / Witold Rudziński. - Wyd.5 przejrz. i poszerz.- Kraków : PWM, 1978. - 278 s., 16 tabl. - Bibliogr.(Monografie Popularne)

SWOLKIEN Henryk
Moniuszko - twórca narodowej opery polskiej / Henryk Swolkien // W : Dzieje muzyki polskiej w zarysie / red. Tadeusz Olchewski. - Warszawa : "Interpress", 1983. - S. 87-94

3. I - 65 rocznica śmierci /1923r./ Jaroslava Haška, pisarza czeskiego

PYTLIK Radko
Nasz przyjaciel Hašek / Radko Pytlik ; tł.z czes. Antoni Kroh. - Warszawa : [illegible] - 276 s.

10.I - 105 rocznica urodzin (1883r.) Aleksego Tołstoja,pisarza rosyjskiego (zm.23.II.1945r.)

CZUKOWSKI Korniej

Wspomnienia o pisarzach / Korniej Czukowski. - Warszawa: PIW, 1962. S.103-112 : Młodość Aleksego Tołstoja.

PIETIELIN Wiktor

Aleksy Tołstoj / Wiktor Pietielin ; tł. [z ros.] i indeks: Eugeniusz Piotr Melech.-Warszawa : PIW,1984. - 444 s.,14 tabl. - (Ludzie Żywi).

11.I - 110 rocznica urodzin (1878r.) Ferenca Molnara,pisarza węgierskiego (zm.1.IV.1952 r.)

CYGIELSKA-GUTTMAN Elżbieta : Powrót do młodości. Nowe Książki 1975 nr 17 s.51-52.

PAPUZIŃSKA Joanna: Dobro zdrożało. Nowe Książki 1984 nr 4 s.94-95

14.I - 80 rocznica urodzin (1908r.) Pawła Jaśka, nauczyciela i organizatora szkolnictwa na Warmii (zm.14.VI.1982r.w Ludwigshafen-RFN)

FILIPKOWSKI Tadeusz : Paweł Jasiek (1908-1982).Kom.Mazur.-Warm. 1983 nr 2/3 s.377-382.

MARTUSZEWSKI Edward : Ziemia woła.Gaz.Olszt.1976 nr 85 : 14 IV s.6.

WRÓBLEWSKI Jan : Paweł Jasiek bibliotekarz spod znaku Rodła. Bibliotekarz 1983 nr 1 s.14-17.

WRÓBLEWSKI Jan : Paweł Jasiek (1902-1982).Por.Bibl.1983 nr 1/2 s.10-11,portr.

15.I. -70 rocznica śmierci (1918r.) Wojciecha Kętrzyńskiego, historyka, działacza społecznego i politycznego na Warmii i Mazurach.

Zob.: WASILEWSKA Bożena : Wojciech Kętrzyński.60-ta rocznica śmierci wielkiego historyka i działacza społeczno-politycznego na Mazurach. Mater.Inf.Bibl. 1977 [z.11] wrzesień-październik s. 12-14

KĘTRZYŃSKI Wojciech

Odkąd ja i siostra moja byliśmy Polakami / Wojciech Kętrzyński // W : Tu jest nasza ojczyzna : z pamiętników mieszkańców Ziem Zachodnich i Północnych / wybór, oprac. i wstęp Bronisław Gołębiowski. - Poznań : Wydaw.Pozn., 1981. - S. 117-125.

WAKAR Andrzej
Bałwany chwaląc bez zakonu żył / Andrzej Wakar. - Olsztyn : Pojezierze, 1986. - S.90-103 : Wojciech Kętrzyński

22.I.- 125 rocznica wybuchu Powstania Styczniowego /1863 r./
Zob.: Rakowska Zofia : Powstanie styczniowe. Walki Polaków o niepodległość w latach 1794-1918. Mater.Inf.-Bibl.1978 [z 15] maj-czerwiec s. 3-8 (87 pozz.)
KLENIEWICZ Stefan
Powstanie styczniowe / Stefan Kleniewicz ; ograc.kartograf. Barbara Zygmuntowicz. - Wyd. 2. - Warszawa : PWN, 1983. - 600 s., 2 mapy, 16 tabl. il.
LATOŚ Henryk
Z historii fotografii wojennej / Henryk Latoś. - Warszawa : MON, 1985. - S. 38-52 : Powstanie styczniowe w fotografii
POWSTANIE niespełnionych nadziei 1863 / przew.kol.red. Z.Zacharewicz. - Kraków : KAW, 1984. - 64 s. , 8 tabl. il. - (Arsenał Polski).

22.I. - 200 rocznica urodzin /1788 r./ Georga Gordona Byrona, poety angielskiego /zm. 19.IV.1824 r./
KENYON Frank Wilson
Cień i światło : życie lorda Byrona / Frank Wilson Kenyon ; tł. z ang. Z.Sroczyńska. - Warszawa: "Czytelnik", 1974. - 561 s.
ŻUŁAWSKI Juliusz
Byron nieupozowany / Juliusz Żuławski ; indeks Zofia Zingerling.- Warszawa : PIW, 1979. - 444 s., 20 tabl. - Bibliogr. -(Ludzie Żywi).

25.I. - 115 rocznica urodzin /1873 r./ Karola Irzykowskiego,prozaika, krytyka literackiego, teatralnego i filmowego, dramaturga /zm. 2.XI.1944 r./
CHOJNOWSKI Zbigniew : Karol Irzykowski : na obrzeżach mistycyzmu. Życie Lit. 1985 nr 14-15 s.17,il.
KLERK heroiczny : wspomnienia o Karolu Irzykowskim ; oprac. Barbara Winklowa.- Kraków : WL, 1976. - 471 s., 8 tabl.-Bibliogr. - (Portrety Wielokrotne)
KUMOR Aleksander
Karol Irzykowski, teoretyk filmu / Aleksander Kumor. - Warszawa: Wydaw. Artyst. i Film., 1965. - 258 s.

ŁASZOWSKI Alfred
Literatura i styl życia / Alfred Łaszowski. -Warszawa : Pax, 1985. - S. 164 - 243 : [O Karolu Irzykowskim]

26.I. - 200 rocznica założenia pierwszej osady w Australii na terenie obecnego miasta Sydney /1788 r./
WOLANOWSKI Lucjan
Ląd,który przestał być plotką / Lucjan Wolanowski.-Warszawa: PIW, 1983. - 376 s.
ZIMECKI Tadeusz
Australia kusząca obietnicą / Tadeusz Zimecki. - Wyd.2.-Warszawa : KiW, 1978. - 307 s., 4 tabl. - (Kontynenty)

LUTY

1.II. -100 rocznica urodzin/1888r./ Franciszka Kleeberga, generała, dowódcy grupy operacyjnej "Polesie /zm. w niewoli niem.5.IX.1941
NOWIŃSKI Marian
Ludzie z dróg bojowej chwały / Marian Nowiński. - Warszawa:MON, 1982. - S.21-32: Dowódca ostatniej bitwy wrześniowej
WÓJCIKOWSKI Włodzimierz
Śladami ostatniej bitwy generała Kleeberga / Włodzimierz Wójcikowski. - Wyd.2. - Lublin : KAW, 1985. - 95 s. : il.+ 1 mapa.- Bibliogr.

2.II. - 125 rocznica urodzin /1863 r./ Marii Rodziewiczówny,powieściopisarki /zm. 16.XI.1944r./
DUŻYK Józef : Rodziewiczówna nieznana. Kierunki 1986 nr 29 s.10-11,il.
NOWAKOWSKI Zygmunt
Starosta i Rodziewiczówna / Zygmunt Nowakowski // W: Dwudziestolecie 1919-1939 / Lesław Eustachiewicz. - Warszawa: WSiP, 1983.- S. 239-244. - (Biblioteka "Polonistyki")
SZYSZKOWSKA Maria : Rodziewiczówna a monopol krytyków. Kierunki 1986 nr 43 s.10

3.II. - 520 rocznica śmierci /1468 r./ Johanna Gutenberga, niemieckiego wynalazcy druku
KULIŃSKA Barbara : W ojczyźnie Jana Gutenberga i dobrego wina. Przekrój 1976 nr 1610 s. 6-7,23,il.
SZYNDLER Bartłomiej
I książki mają swoją historię / Bartłomiej Szyndler. - Warszawa LSW , 1982. - S.74-78 : Gutenberg i jego wynalazek.

8.II - 160 rocznica urodzin /1828 r./ Julesa Verne,pisarza francuskiego /zm. 24.III.1905 r./

ANDRIEJEW Kiryłł
Potrójne życie Juliusza Verne'a / Kiryłł Andriejew ; tł. [z ros.] Konrad Frejdlich. - Łódź: Łódz., 1985. - 255 s. - (Biografie Niezwykłe)

DRUCKA Nadzieja
Czarodziej z Nantes / Nadzieja Drucka, - Wyd. 2. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1967. - 220 s.

17.II - 315 rocznica śmierci (1673r.) Molièra / właść.Jeana Baptisty Poquelina/, komediopisarza francuskiego

BUŁHAKOW Michaił
Życie pana Moliera / Michaił Bułhakow ; tł. [z ros.] Irena Lewandowska i Witold Dąbrowski ; wiersze tł. Witold Dąbrowski. Warszawa : PIW, 1968. - 243 s.

MONGRÉDIEN Georges : Życie prywatne Moliera / Georges Mongrédien ; tł. [z fr.] Izabella Rogozińska. - Warszawa: PIW, 1977. - 156 s., 10 tabl. - Bibliogr. - (Artyści)

19.II -515 rocznica urodzin (1473 r.) Mikołaja Kopernika /zm.1543/

CEPIK Jerzy
Rozedrzeć tajemnicę sfer : opowieść biograficzna o Mikołaju Koperniku / Jerzy Cepik. - Katowice : "Śląsk", 1977. - 588 s., 20 tabl.

PIASECKI Jan
Portret z konwalią / Jan Piasecki. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1967. - 786 s.

SZOSTAKOWSKI Stanisław
O Mikołaju Koperniku / Stanisław Szostakowski. - Warszawa: PZWS, 1971. - 98 s. : il.

22.II.-90 rocznica urodzin (1898r.) Karola Bunscha,pisarza

BUNSCH Karol : Przymierze z historią. Rozm.przepr.Stanisław Jeżyński.Tyg.Kult. 1971 nr 24 s.8.

M.L. : Karol Bunsch. Sylwetka. Nowe Książki 1976 nr 22 s.IV, okł., portr. s.I okł.

- 200 rocznica urodzin (1788r.) Artura Schopenhauera, filozofa niemieckiego /zm. 21.IX.1860r./

PALACZ Ryszard : Artur Schopenhauer - czyli adaptacja woli. Argumenty 1982 nr 3 s. 11.

URBANOWSKI Bohdan
Myśl romantyczna / Bohdan Urbanowski. - Warszawa : KAW, 1979. s.60-68 : Schopenhauer: świat jako wola i wyobrażenie.

24.II - 60 rocznica założenia (1928r.) Biblioteki Narodowej w Warszawie.
BIBLIOTEKA Narodowa : informator dla czytelników. - Wyd.2 rozsz.- Warszawa : BN, 1964. - 82 s. : il.
BIBLIOTHECA Patria : Biblioteka Narodowa w Warszawie / [aut. Wojciech Jankowerny] - Warszawa : BN, 1978. - 13 s., [15] s.il.
50 [pięćdziesiąt] lat Biblioteki Narodowej : Warszawa 1928-1978/ [kom. red. przew. Witold Stankiewicz i in] - Warszawa : BN, 1984. - 361, [34] s., [56] s. tabl. : il., faks., fot., 1 mapa, portr., wykr.

27.II - 120 rocznica śmierci (1868r.) Waleriana Łukasińskiego, radykalnego działacza niepodległościowego
ŁUKASIŃSKI Walerian
Pamiętnik / Walerian Łukasiński ; oprac. i wstęp Rafał Gerber ; weryfikacja tekstu, przypisy i indeks Zofia Lewinówna.-Wyd.2. popr. i uzup. - Warszawa : PIW, 1986. - 220 s.,5 tabl.
RUSZCZYC Marek
Walerian Łukasiński / Marek Ruszczyc. - Wyd. 2. - Warszawa : PZWS, 1969. - 55 s. : il. - (Biblioteczka Historyczna).

MARZEC

5.III -180 rocznica urodzin (1808r.) Szymona Konarskiego, działacza rewolucyjnego i niepodległościowego /zm.27.II.1839 r./
BARSZCZEWSKA Alina
Szymon Konarski / Alina Barszczewska ; indeks Antoni Piskadło. Warszawa : WP, 1976. - 271 s., 6 tabl. - Bibliogr. - (Biblioteka Wiedzy Historycznej. Historia Polski)
KONARSKI Szymon
Dziennik z lat 1831-1834 / Szymon Konarski ; przygot.do druku Bolesław Łopuszański i Anatol Smirnow. - Kraków : Zakł.Nar.im. Ossolińskich Wydaw. PAN, 1973. - 360 s. - (Materiały Komisji Nauk Historycznych ; nr 23 / PAN. Oddział w Krakowie)

-35 rocznica śmierci Józefa Stalina (1953 r.)
OCHOCKI Kazimierz
Wokół sporów o filozofię / Kazimierz Ochocki. - Warszawa : WP, 1978. - S.109-115 : Józef Stalin i jego uproszczone pojmowanie filozofii

RAINKO Stanisław
Świadomość i determinizm / Stanisław Rainko. -Warszawa : "Czytelnik", 1981. - S. 136-235 : Marksizm Stalina

- 80 rocznica urodzin Teodora Parnickiego, pisarza (1908 r.)
CHOJNACKI Antoni
Parnicki : W labiryncie historii / Antoni Chojnacki. - Warszawa: PWN, 1975. - 272 s.
CZERMIŃSKA Małgorzata
Teodor Parnicki / Małgorzata Czermińska. - Warszawa : PIW, 1974. - 209 s. - (Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich)

11.III- 80 rocznica śmierci (1908 r.) Edmondo De Amicisa,pisarza włoskiego
[PANORAMA]: "Serce" wiecznie młode? Sentymenty. Forum 1986 nr 21 s.18,il.
MĘTRAK Krzysztof :Świat cnót wszelakich. Literatura 1985 nr 3 s.26

13.III- 75 rocznica śmierci (1913 r.) Walerego Przyborowskiego,historyka i pisarza
CIEŚLIKOWSKI Jerzy
Literatura osobna / Jerzy Cieślikowski. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1985. - S. 205-230 : Walerego Przyborowskiego powieść historyczna dla dzieci
RAMUS Lilla : Walery Przyborowski twórca powieści historycznych dla młodzieży. Por.Bibliot. 1957 nr 1 s.20-23,portr.

- 100 rocznica urodzin (1888r.) Antoniego Makarenki, pedagoga radzieckiego, pisarza /zm.1.IV.1939 r./
CHMAJ Ludwik
Antoni Makarenko / Ludwik Chmaj. - Warszawa : KiW, 1960. -217 s.
LEWIN Aleksander
Tryptyk pedagogiczny : Korczak, Makarenko, Freinet / Aleksander Lewin. - Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1986. - S.62-98 : Hipoteza optymistyczna Antoniego Makarenki

17.III- 80 rocznica urodzin (1908 r.) Borysa Polewoja,pisarza radzieckiego
POLEWOJ Boris, MARIESJEW Aleksiej : Pisarz i jego bohater.Rozm. przepr. Lew Sidorowski. Tyg.Kult, 1975 nr 14 s. 1,6,il.

POLEWOJ Boris : Żyję życiem mojego kraju. Rozm. przepr. Kira Gałczyńska. Tryb. Ludu 1974 nr 209 s.5, portr.

18.III- 90 rocznica (1898) urodzin Karola Małłka, pisarza i działacza mazurskiego. Zm. 28.VIII.1969 r.

MARTUSZEWSKI Edward
Karol Małłek 1898-1969 / Edward Martuszewski // W : Polski słownik biograficzny. - T. 19 . - Wrocław : Ossolineum, 1974. - S. 451-452, Bibliogr.

OLEKSIŃSKI Jerzy : Karol Gustaw Małłek (1898-1969). Sylwetki. Prz. Hist.-Ośw. 1980 nr 3 s. 343-360, il.

ORACKI Tadeusz
Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla XIX i XX wieku (do 1945 roku) / Tadeusz Oracki. - Wwa : PAX, 1983. - S. 207-208 : Małłek Karol. - Bibliogr. s.208

[illegible].III- 160 rocznica urodzin (1828 r.) Henryka Ibsena, dramaturga norweskiego /zm. 23.V.1906 r.)

NAWROCKI Witold
Klasycy i współcześni : szkice o prozie skandynawskiej XIX i XX wieku / Witold Nawrocki. - Wyd. 2 zmien. i uzup. Poznań : Wydaw. Pozn., 1985. - S. 145-162 : Henrik Ibsen: "Najsilniejszym człowiekiem na świecie jest ten, kto jest zupełnie sam".

ROGALSKI Aleksander
Pod północnym niebem / Aleksander Rogalski. - Poznań : Wydaw. Pozn., 1969. - S. 9-21 : Henryk Ibsen

28.III.-120 rocznica urodzin (1868 r.) Maksyma Gorkiego, pisarza, dramaturga radzieckiego /zm. 18.VI.1936 r./

MAKSYM Gorki / materiały zebrał Jerzy Lenarczyk. - Warszawa : PZWS, 1966. - 399 s. : il. - (Biblioteka „Polonistyki")

SIEDLECKI Franciszek
Maksym Gorki w kręgu spraw polskich / Franciszek Siedlecki. - Warszawa : Pax, 1971. - 201 s.

Korespondencja Maksyma Gorkiego z pisarzami / tł. [z ros.] Zofia Korczak-Zawadzka i Wacław Zawadzki ; wybór, wstęp, przypisy René Śliwowski. - W-wa: KiW, 1966. - 505 s. : il.

29.III -25 rocznica śmierci (1963 r.) Poli Gojawiczyńskiej, pisarki

KNYSZ-RUDZKA Danuta
Pola Gojawiczyńska / Danuta Rudzka-Knysz. - Warszawa : PIW, 1976. - 220 s. - (Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich)

KOZIKOWSKI Edward
Od Prusa do Gojawiczyńskiej / Edward Kozikowski. - Warszawa : LSW, 1969. - S. 323-337 : Pola Gojawiczyńska
PRYSZCZEWSKA-KOZOŁUB Adela
Pisarstwo Poli Gojawiczyńskiej / Adela Pryszczewska-Kozołub. - Warszawa : Opol.Tow.Przyj.Nauk., PWN, 1980. - 200 s. : il. - Bibliogr. - (Prace Opolskiego Tow.Przyjaciół Nauk. Wydz.Języka i Literatury).

Oprac. Maria Czapiewska

2. Nowe filie w Olsztynie.

We wrześniu 1987 r. w Olsztynie rozpoczęły pracę dwie niewielkie filie biblioteczne. W dniu 3.IX. przy ul.Pstrowskiego 44 została otwarta filia nr 27. Lokal w którym uruchomiono tę bibliotekę przez wiele lat stanowił pomieszczenie Filii nr 2, posiadającej duży księgozbiór, przeniesiony obecnie do nowego budynku przy ul. Pstrowskiego. Filia przeznaczona jest do obsługi mieszkańców Kolonii Mazurskiej. Mogą z niej korzystać dzieci i dorośli. Kierownikiem Filii została Leokadia Turek, bibliotekarka o wieloletnim doświadczeniu, ciesząca się sympatią czytelników (przez wiele lat kierowała filią b-ną w Henrykowie k/Braniewa).

W dniu 10 września, w lokalu przy ul.Kętrzyńskiego 5 została otwarta biblioteka publiczno-zakładowa, będąca Filią nr 26 WBP w Olsztynie. Obsługuje także dzieci i dorosłych, zarówno pracowników Olsztyńskiego Budownictwa Przemysłowego, jak również mieszkańców przyległych ulic. Lokal dla Filii w pawilonie przy Hotelu Robotniczym oraz pracownika zapewniło OBPP. Wojewódzka Biblioteka Publiczna zajęła się przygotowaniem księgozbioru i organizacją placówki, która jest pierwszą biblioteką publiczno-zakładową w m.Olsztynie. Jak wskazują pierwsze spostrzeżenia biblioteka okazała się bardzo potrzebna, Zapisuje się do niej dużo dzieci. Do końca września zarejestrowało się 147 czytelników. Kierownikiem biblioteki została Jadwiga Jaroszewska, wieloletni pracownik Oddziału Wiejskiego WBP w Olsztynie.

Halina Giżyńska-Burakowska

24. Umowa o współpracy między bibliotekami publicznymi i przedsiębiorstwami rolnymi należącymi do Oddziału Kętrzyńskiego Związku PGR.

Działający od początków bieżącego roku krajowy Związek PGR posiadają na terenie woj.olsztyńskiego dwa oddziały: w Olsztynie i Kętrzynie. Oddział kętrzyński zrzesza 14 przedsiębiorstw gospodarujących w północno-wschodniej części Mazur. Są to : Kombinat PGR w Garbnie, pgr-y w Barcianach, Łankiejmach, Nakomiadach, Sątopach, Skandawie, Smokowcu, Srokowie i Węgorzewie, Państwowe Gospodarstwo Nasienne w Korszach, Rolniczy Zakład Doświadczalny w Łężanach i Przedsiębiorstwo Hodowli Zarodowej w Wopławce. Poza dwoma, wszystkie wymienione przedsiębiorstwa leżą w orbicie oddziaływania Biblioteki Rejonowej w Kętrzynie (jedynie PGR w Sątopach działa w rejonie biskupieckim a PGR w Węgorzewie w woj. suwalskim). W przedsiębiorstwach i ich zakładach działają trzy biblioteki publiczno-zakładowe (w Garbnie, Sątopach i Wopławce) i ok. 30 punktów bibliotecznych. Współpraca bibliotek z przedsiębiorstwami ma w tym rejonie stare i dobre tradycje, nic więc dziwnego, że odnowienie porozumienia o współdziałaniu nie natrafiło na żadne trudności. Odpowiednie porozumienie podpisali 6 lipca 1987 r. dyr. WBP - mgr Roman Ławrynowicz i Prezes Zarządu Oddziału ZPGR - mgr inż. Wiesław Fidos. Współpraca między bibliotekami a przedsiębiorstwami Oddziału Kętrzyńskiego opierać się będzie na identycznych ustaleniach, jak i w wypadku Oddziału Olsztyńskiego (zob."Bibliotekarz Olsztyński" 1987 nr 2 s.10-19).

J.B.

25. Skandal w Sątopach.

Księgozbiorom naszych bibliotek zagraża wiele niebezpieczeństw - ogień, wilgoć, kradzieże. Ostatnio w woj. olsztyńskim szczególnie wiele szkód wyrządza woda. Przed rokiem woda z nieszczelnego zbiornika c.o. zniszczyła sporo książek w Bibliotece Gminnej w Purdzie, w kwietniu 1987 r. zalana została z katastrofalnymi następstwami (z winy mieszkających nad książnicą lokatorów) wypożyczalnia dla dorosłych w Korszach. Zła passa trwa - w lipcu woda z niesprawnej studzienki burzowej zalała wnętrze zlokalizowanej w suterenie, fi-

lii bibliotecznej w Sątopach (gm.Bisztynek). Fakt to sam w sobie przykry a jeszcze bardziej martwi związana z tym reakcja bibliotekarzy. - Miejscowa bibliotekarka nie zajrzała ppzez kolejne 2 tygodnie do wnętrza "swojej" placówki, gdyż...pod wpływem wilgoci wypaczyła się podłoga uniemożliwiając, rzekomo, otwarcie drzwi. Do Sątop nie dotarł też nikt z MGBP w Bisztynku i biblioteki rejonowej (choć wieść o awarii dotarła do tych placówek). Czy rzeczywiście wejście do biblioteki było niemożliwe? - Instruktorzy WBP - przy życzliwej pomocy mężczyzny majsterkującego w sąsiedniej piwnicy - sforsowali drzwi w ciągu kwadransa...

Skutki awarii i opieszałości miejscowych bibliotekarzy są - jak łatwo można się tego domyśleć - opłakane. Rozmiękła zupełnie podłoga z płyt, do wyrzucenia kwalifikuje się wykładzina, boazeria zamokła do wysokości metra. Książki nie zostały bezpośrednio zalane ale leżąc dłuższy okres w nasyconym wilgocią wnętrzu też przesyciły się wilgocią. Nie nadaje się do użytku instalacja elektryczna. Po interwencji instruktorów WBP, w ciągu 24 godzin znaleziono lokal zastępczy i przeniesiono do niego zbiory filii. Ale czy trzeba było naprawdę aż tej wizyty i interwencji, by na miejscu pomyślano o ratowaniu książek ?

J.B.

26. Kalendarium wydarzeń z życia bibliotek publicznych i zakładowych oraz organizacji społecznych środowiska bibliotekarskiego.

16.VII. - Grupa instruktorów WBP przeprowadziła hospitację frontalną pracy GBP w Miłakowie i jej filii w Boguchwałach. Praca obu placówek uzyskała pozytywną ocenę.

29.VII. - WBP zorganizowała naradę dla dyrektorów bibliotek rejonowych. Problematyka: wyniki pracy w I półroczu, realizacja budżetów, informacja o porozumieniu między WBP i oddziałami Związku PGR w Kętrzynie i Olsztynie, wytyczne nr 1 MKiS w sprawie organizacji i działalności bibliotek zakładowych.

29-31.VII.- 3-osobowa delegacja pracowników WBP (z-cy dyrektorów - mgr Danuta Pol-Czajkowska i mgr Izabela Syrojć oraz przewodnicząca ZZ Pracowników Bibliotek - mgr Stanisława Borodynko) przebywała w Kaliningradzie.

VII. - Zalane zostały pomieszczenia filii b-nej w Sątopach (gm. Bisztynek), z uwagi na niesprawną studzienkę burzową. Zniszczeniu uległo wyposażenie filii (zob.osobna nota).

6.VIII. - WBP i Oddział Związku PGR w Kętrzynie zawarły porozumienie o współdziałaniu (na analogicznych zasadach jak w wypadku Oddziału ZPGR w Olsztynie-zob. materiały w poprzednim numerze "Bibliotekarza Olsztyńskiego")

3.IX. - Rozpoczęła działalność kolejna (nr 27) filia WBP w Olsztynie na Osiedlu Mazurskim przy ul.Pstrowskiego (zob.osobna nota).

10.IX. - Rozpoczęła działalność kolejna (nr 26) filia publiczno-zakładowa WBP w hotelu robotniczym OPBM przy ul.Kętrzyńskiego (zob.osobna nota).

12.IX. - Na kolejny kurs kwalifikacyjny Policealnego Zaocznego Studium Bibliotekarskiego, filia olsztyńska zakwalifikowała 42 bibliotekarzy.

19.IX. - W filii olsztyńskiej Policealnego Zaocznego Studium Bibliotekarskiego wręczono dyplomy ukończenia kursu kwalifikacyjnego (edycja 1986/87) 23 absolwentom.

21-23.IX. - W Olsztynie przebywała 3-osobowa delegacja bibliotekarzy z Kaliningradu (z-ca dyrektora,kierownik działu literatury obcej,przedstawicielka Związku Zawodowego).Goście zwiedzili WBP i szereg jej filii, mgbp w Dobrym Mieście,Morągu, Barczewie i Reszlu, GBP w Świątkach oraz Filię nr 3 w Bartoszycach.

24.IX. - Wybrane placówki b-ne w Olsztynie (dział Zbiorów Specjalnych, 4 filie) zwiedziła 30-osobowa grupa pracowników WBP - Książnicy Miejskiej z Torunia i bibliotek terenowych woj. toruńskiego.

24-25.IX. - WBP zorganizowała 2-dniowe seminarium szkoleniowe dla kierowników bibliotek gminnych i miejsko-gminnych. Tematyka zajęć związana była głównie z problemami popularyzacji literatury niebeletrystycznej. Uczestnicy szkolenia zapoznali się również z pracą bibliotek miejsko-gminnych w Barczewie i Reszlu oraz GBP w Sorkwitach. Działalność oraz warunki lokalowe i wyposażenie hospitowanych placówek zyskały

wysoką oceną uczestników, z niemniej przychylną oceną spotkał się bigos przygotowany przez koleżanki z Sorkwit.

5-26.IX. -Przedstawiciele Kuratorium Okręgu Szkolnego i WBP w Chełmie (4 osoby) zapoznali się z pracą WBP i bibliotek publiczno-szkolnych w Świętkach i Gutkowie.

28.IX. - Jako jedne z pierwszych umowy o współpracy z PGR-ami podpisały biblioteki z rejonu Morąga, M.in. w gminie Zalewo miejscowy PGR zadeklarował na rzecz zakupu książek w 1987 r. dla filii w Międzychodzie i 8 punktów bibliotecznych 165 tyś.zł.

28.IX. - 2.X. WBP zorganizowała w MBP w Kętrzynie praktykę przywarsztatową dla 2 krótko pracujących pracownic wypożyczalni (Halina Domaros ze Szczytna i Zdzisława Pankowska z Lubawy).

29-30.IX.- WBP zorganizowała, w oparciu o warsztat pracy i pomoc organizacyjną miejscowej MBP, w Lidzbarku Warmińskim seminarium szkoleniowe dla kierowników działów gromadzenia i opracowania zbiorów bibliotek rejonowych. Tematyka zajęć związana była głównie z problemami gromadzenia, opracowania, udostępniania i popularyzacji literatury regionalnej.

30.IX. -Na emeryturę przeszły 3 zasłużone bibliotekarki: mgr Teresa Frudko - kierownik działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów WBP (zob. osobna nota), Mieczysława Sajkowska - instruktor MBP w Szczytnie (zob. osobna nota) i Halina Siwicka - kierownik filii nr 3 WBP.

IX. - Chęć podwyższenia kwalifikacji, poprzez zdanie kwalifikacyjnego egzaminu bibliotekarskiego, wyraziło 52 pracowników bibliotek woj. olsztyńskiego.

Oprac. J.B.